

naša luč

1979

1

Po drugi strani se nezaupanje (vernih nasproti režimu doma — op. NASE LUCI) vzdržuje, ker nekateri mislijo, da so današnje blage besede o možnosti sodelovanja zgolj taktika, ki jo narekuje zgodovinski trenutek in ki jo bo treba takoj opustiti, ko pride primeren čas. Opozarjajo na nedvoumno negativne izjave, ki sledijo iz številnih spisov klasikov marksizma, obenem pa kažejo na primere, ko besede in dejanja niso v skladu. Še se na primer zgodi, da ima prav nič klerikalen, vendar religiozen človek težave in še na primer prav po nepotrebem naletimo na ovire pri izgradnji kakega kulturnega objekta.

DELO, Ljubljana, 17. novembra 1978.

Zagrebski pomožni škof Skvorc se je junija v Felbachu v Zahodni Nemčiji obračal na zbrano mladino delavcev iz Hrvatske in med drugim tudi povedal: „Vi veste, da se sistemi menjajo kot obnošene stare obleke ter se zavržejo...“ Skoraj evtorično je hvalil okolje, kjer hrvatska mladina živi, deluje in se tudi zabava. Pohvalil je urejenost in kulturnost te mladine, ki je bila še do nedavnega razbijaška in navajena pljančevanja, ... in nadaljeval, da je treba videti in doživeti na terenu, kaj hrvaška cerkev dela v tujini za naše delovne ljudi, za kar je v domovini prikrajšana.

KOMUNIST, Ljubljana, 17. novembra 1978.

kaj pa doma počnó?

POHORSKA VZPENJAČA SPET STEKLA — Mariborska vzpenjača na Fohorje je 21 let služila svojemu namenu. Po tolikem času je močno dotrajala. Zato so jo lani obnovili. Obnovili so vse, kar je bilo potrebno, vlečne in nosilne vrvi, zamenjali kabine ter izboljšali varnostne naprave. Obnovljena žičnica je ponovno stekla konec novembra.

V KRAGUJEVCU ZASTAVA 102 IN FIAT 128 — Po novi pogodbi o sodelovanju med Crveno zastavo in Fiatom bodo v Kragujevcu proizvajali novi vozili zastavo 102 ter fiat 128.

OBVEZNA URA ZAKONKEGA SVETOVANJA — V letu 1980 se bodo začela obvezna svetovanja pred poroko. V načrtu se predvideva sedem ur predzakonskega svetovanja.

AVTOMATIZIRANA ŽELEZNICA — Pred nedavnim so odprli popolnoma avtomatizirane 65 kilometrov dolge gorenjske železniške proge. Daljinski vódeni promet na progji Ljubljana—Jesenice zagotavlja predvsem večjo varnost v prometu, hkrati pa zagotavlja veliko večjo propustnost in izrabo te najbolj obremenjene proge v Jugoslaviji.

JUGOSLOVANSKI TRAKTOR IZBOLJŠAL REKORD — Traktor IMT 578 Industrije strojev in traktorjev Novi Beograd je na nekem tekmovanju, ki so ga v Veliki Britaniji organizirali v dobrodelne namene, izboljšal svetovni rekord. Ta traktor, ki ima 70 konjskih moči, je brez prekinitve oral 80 ur in s tem za 10 minut izboljšal dosedanja svetovni rekord.

SKROMNEJŠI PRIDELEK KORUZE — Zaradi neugodnega vremena v času letnega zorenja je letina koruze skromnejša kot običajno. Po predvidevanjih bo pridelka za okoli 7,2 milijona ton. Njeni največji pridelovalci so kmetje, ki je bodo pridelali okoli 6 milijonov ton in jo bodo večinoma sami porabili.

„TAVČARJEVI DNEVI“ — V Kliničnem centru v Ljubljani so bili „Tavčarjevi dnevi“ ali tridnevni študij interne medicine, namenjen zdravnikom splošne prakse in študentom. „Tavčarjevi dnevi“ veljajo za prvo organizirano obliko podiplomskega študija splošne medicine.

SLABA LETINA JABOLK JE DVIGNILA CENE — Na seji poslovnega odbora za promet s sadjem pri poslovni skupnosti za sadjarstvo so se dogovorili za najvišjo ceno drugovrstnih jabolk, ki bo znašala 14,26 din za kilogram. Cene prvovrstnih jabolk in hrušk pa bodo zaradi manjših količin oblikovali prosto.

PREMALO SOLI — Cestna služba v Sloveniji je dobro pripravljena za mraz in sneg na cestah. Imajo dovolj mehanizacije, saj imajo 310 težkih tovornjakov, 200 posebnih posipovalcev, 326 plugov in 70 drugih strojev za odstranjevanje snega ter 27 rezkarjev za strjen sneg. Ima pa premalo soli. Potrebovali bi je 18 milijonov ton, na voljo pa imajo le 7 milijonov ton domače tuzlanske soli in 1,5 milijona ton soli, ki so jo uvozili iz Romunije.

DRUGI DEL POSOJILA — Evropska investicijska banka je odredila drugi del posojila iz sporazuma med Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo v znesku 25 milijonov dolarjev, s katerim bodo financirali gradnjo jugoslovanske avtomobilske ceste.

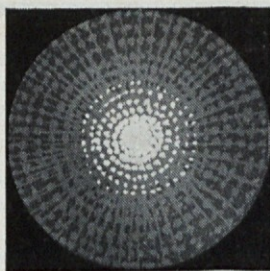
OKTOBRA VEČ — Oktobra lani je slovenska industrija izdelala za 10,6 odstotka več kot oktobra leta 1977.

(dalje na strani 2)

Naslovna stran: Nova gaz v novoletni sneg.

90 1592/1982

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 28
januar 1979

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba
sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe
sv. Mohorja v Celovcu.
Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	5 angl. f.
Avstrija	120 šil.
Belgija	280 belg. fr.
Francija	40 fran. fr.
Italija	8000 ital. lir
Švica	18 švic. fr.
Nizozemska	19 niz. gld.
Nemčija	18 n. mark
Švedska	40 šv. kron
Avstralija	8 av. dol.
Kanada	12 kan. dol.
USA	10 am. dol.

Razlika v cenah je po-
gojena zaradi neenakih
poštnin v posameznih dr-
žavah in različnih deviz-
nih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo po-
verjeniki in uprava „Naša
luč“.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.
Printed in Austria

v okviru

Lanska 46. številka DRUŽINE (Ljubljana, 26. 11. 1978) je prinesla zanimiv članek o verskem tisku. Iz njega povzemamo nekaj stavkov:

Osvobojevalna moč božje resnice naj v verskem tisku zažari kot ena izmed najpristnejših in docela svobodno izbranih poti za počlovečevanje človeka, osmišljanje človekovega prebivanja v svetu.

Edino resnica osvobaja, vsa resnica, ne delna in polovičarska. Resnica presega vsako cerkveno in svetno „oblast“. Vse je podrejeno resnici, le-ta pa je vsa v službi človeka, njegove časne in večne sreče.

Verski tisk mora zato vedno spregovoriti jasno in odločno besedo o vsem, kar zadeva človeka. Ne sme poročati le o krivicah in napa-
kah, do katerih prihaja v daljnih deželah in pokrajinah, marveč mora nedvoumno „razlikovati duhove“ tudi tu, doma, v svoji lastni krajevni Cerkvi, lastni domovini.

Slovenski katoliški tisk se je v zadnjih letih široko in množično razmahnil. Ta tisk seveda še ni brez hib in spodrsrljajev. Se vse premalo smo samostojni in neodvisni, še vse preveč smo „levičarsko“ in „desničarsko“ oportunistični, prilagodljivi, hlapčevski. Naš verski tisk še ni postal pogumna, neustrašena in zavezujoča samokritika katoliške Cerkve na Slovenskem, ni še postal prepričljiv glasnik misleče in verujoče Cerkve, ki bi vsakogar opozarjal na njegove dolžnosti do človeka in resnice. Prepričani pa smo, da je naš verski tisk na najboljši poti, da postane neuklonljiv pričevalec za blaginjo vernikov in napredka vsega človeštva.

V svoji knjigi ODLIČNIKI je beneški patriarh Albino Luciani, kasnejši papež Janez Pavel I., napisal tudi tele aktualne misli:

Verniki, ki so tudi državljani, morajo nastopati v sindikalnem, političnem in podjetniškem svetu. Cerkvena hierarhija jim predlaga, kot tudi vsem drugim, socialni nauk, ki je povzet po evangeljskih načelih. Ta si mora danes utirati pot med nasprotujočima si ideologijama kapitalizma in marksizma.

Prvi ima zaslugo, da je omogočil industrijski razvoj in da brani osebno svobodo. Očitajo mu, da je prizadejal v preteklih stoletjih mnogo trpljenja revnim in da je kriv za današnja nesorazmerja. Marksizem pa zatira osebno svobodo in pomete, ko pride na oblast, z vsemi verskimi vrednotami. Ni mu mogoče zanikati zasluge, da je opozoril na stisko in trpljenje delavskega razreda in opozoril na dolžnost vzajemnosti.

Da bo prišel kapitalizem na pravo pot, ga bo treba po nauku Cerkve globoko spremeniti. Kar se pa marksizma tiče, skuša danes prodirati v vrste katoličanov s pomočjo pretkanega razlikovanja med Marxovo analizo družbe in ideologijo, ki je Marxa vodila: prvo naj bi katoličani sprejemali kot znanstveno razlago, materialistično ideologijo pa odklanjali. Žal pa tako razlikovanje ne rodi za kristjana dobrih sadov: kdor začne gledati marksizem s prijaznimi očmi, bo prej ali slej zaplul v njegove vode in se ujel v njegove mreže.

med vrstami

Z izrezki iz domačih ter tujih časopisov in revij skušamo prikazati resnično podobo časa. Izbor komentarjev skuša biti čimbolj tehnen. Za njih utemeljenost ne odgovarjamo.

Zasnežena Srednja vas v Bohinju.

DELO:

DELAVCEM JE TREBA POMA- GATI PRI VRNITVI DOMOV

V razpravi o problematiki naših delavcev v tujini je Franc Šetinc dejal, da so Slovenci in njihovi svojci pogosto odrinjeni ob rob tamkajšnje družbe. Zato so še toliko bolj navezani na domovino. Kako bomo delovali med našimi delavci na tujem?

Najprej se vprašajmo, zakaj sestanki na terenu, po občinah včasih niso uspešni: sklicujemo zdomce, pa pride samo po eden — v Lendavi menda ni bilo niti enega. Kje so vzroki? Slab odnos delovnih organizacij v domovini, na primer, ko se prijavijo na razpis za delo. Nedorolgo tega sem dobil pismo delavca, ki se je vrnil iz Švice. Obetal si je zaposlitev, ki bi ustrezala njegovim sposobnostim, ne pa formalnim kvalifikacijam. V Ptujju pa se je lahko vključil med zidarje, čeprav je visokokvalificiran. Potrebno je spremeniti miselnost: ali bomo gradili produktivnost na osnovi papirjev in spričeval ali pa dejanske sposobnosti.

V občinah naj zdomcem odgovarjajo na konkretna vprašanja, na primer, zakaj v neki delovni organizaciji, kjer očitno nimajo kadrov in imajo celo izgubo, niso pripravljeni, da bi zaposlili zelo sposobne ljudi, ki so se pripravljali vrniti domov. In potem seveda na vpraša-

(nadaljevanje z ovitka)

JUGOSLOVANSKI TRAKTORJI NA SVETOVNEM TRGU — Vrednost lanskega izvoza jugoslovanskih kmetijskih strojev je presegla 70 milijonov dolarjev, kar je okoli 12 odstotkov več kot leto poprej. Največ sredstev so prinesli traktorji, ki jih izvažajo jugoslovanska podjetja v 60 držav.

TEČAJ ŠTUDENTOV IN IZOBRAŽENCEV — V veliki dvorani teološke fakultete v Ljubljani je bil tečaj o aktualnih vprašanjih za študente in izobražence. Za tečaj, ki so ga vodili znani slovenski teologi in misleci, je bilo veliko zanimanje; dvorana je bila večinoma polna. Zanimanje se je kazalo zlasti v dolgih debatah. Tako je po predavanju profesorja dr. Toneta Stresa več kot 150 udeležencev sodelovalo v diskusiji vse do tričetrt na eno po polnoči.

ROMANJE CELJSKE DEKANIJE — Mariborska stolnica je doživela prvo večje romanje na Slomškov grob. Verniki celjske dekanije so lani v nedeljo, 12. novembra, s štirimi avtobusi, vlakom in osebnimi avtomobili, katerim se je pridružil avtobus romarjev iz Rogatca, napolnili stolnico, kjer so se spomnili svojega velikega rojaka Slomška in molili za njegovo beatifikacijo. Somaševanje je vodil škof dr. Vekoslav Grmič.

APAČE — Podjetje „Lina“, Lesna industrija Apače, se je lotila obdelave sive litine. Povečali so tudi proizvodnjo v obratu Mizarstvo in žaga, kjer izdelujejo ogrodje za kavče in razrezujejo hlodovino.

BOHINJ — Na desetem zaporednem tekmovanju za najprizadenejši turistični kraj v Sloveniji, ki ga je pripravila Turistična zveza Slovenije, si je med sto ocenjenimi kraji prvo mesto priboril Bohinj-jezero, za njim pa so se zvrstili: Luče v Savinjski dolini, Cerklje na Gorenjskem, Velenje, Bled itd.

BOREČI — V Borečih pri Ljutomeru so pričeli s proizvodnjo valilnih jajc ter jajc za prodajo in bojlerjev v osmih kokošnjakih.

BORL pri PTUJU — Konec novembra so slovesno odprli 183,90 metra dolgi in 10,50 metra širok novi most preko Drave pri Borlu na cesti, ki povezuje Ptuj in Varaždin. Graditev mosta so začeli lani 10. januarja.

CELJE — V Mladinskem klubu v Celju je bila razstava ptic, ki jo je priredilo Celjsko društvo za varstvo in vzrejo ptic; razstavljenih je bilo več kot dvesto ptic.

GORNJA RADGONA — Gorenje-Elrad iz Gornje Radgone je sklenilo z iraškim podjetjem iz Bagdada pogodbo za izdelavo kabla za televizijo. Kupec je s kakovostjo zelo zadovoljen; prav zato se je odločil za naročilo pet milijonov metrov kabla.

JESENICE — Ko so člani izvršnega sveta skupščine občine Jesenice razpravljali o dosedanjem uresničevanju srednjeročnega družbenega načrta razvoja občine, so sklenili, da je treba pomesti s takimi izrazi, kot so: „nekateri, večina, ponekde, največkrat, skoraj nikjer, v prenekaterih, pretežno vse, ponekod“, ter sklenili, da je treba te „nekateri“ nadomestiti z imeni.

KOBARID — Tu so pred kratkim položili temeljni kamen za novo tovarno, ki bo izdelovala mlečne tablice in namaze.

KOBLA — Nad Bohinjsko Bistrico, na Kobli, so pred kratkim odprli prve smučine. Kobla lahko že sedaj sprejme 3500 smučarjev; ko pa bodo vrh smučišča potegnili še za postajo višje, se bo lahko kosala s smučišči na Voglu.

KOPER — Delavci koprskega cestnega podjetja so z asfaltno prevleko prekrili še drugi pas in tako dokončno opravili dela na razširjeni Ljubljanski cesti.

KOPER — Do 17. novembra so v Cimosu izdelali 10.107 avtomobilov, s čimer so načrt izpolnili 96-odstotno. Do konca leta naj bi skupno naredili 11.000 avtomobilov. Za leto 1979 pa tovarna načrtuje izdelavo 16.000 avtomobilov.

KRANJ — 24. novembra 1978 so v Kranju pri tovarni „Planika“ vzdali temeljni kamen za novi most preko Save med Laborami in Planiko. Most bo dolg 366 metrov in širok 24 metrov, grajen pa bo iz betona in jekla. Most bo predvidoma zgrajen do 1. septembra 1980.

KRŠKO — Stari del Krškega je bogatejši za poslovno-stanovanjsko poslopje, kjer je 16 stanovanj, upravni prostori podjetja IGM „Sava“ Krško, socialno zavarovanje ter manjša restavracija hotela „Srečni“.

LIBOJE — Tu je bila 25. in 26. novembra revija narodno-zabavnihi ansamblov. 6. revija po vrsti je bila pod pokroviteljstvom Keramične industrije Liboje, domačega kulturno-prosvetnega društva in ansambla „Veseli Libojčani“. Nastopilo je 25 ansamblov iz Slovenije in zamejstva.

LJUBLJANA — Na gradbišču ob novem hotelu „Union“ so odkrili sarkofag. Najdba je dobro ohranjena. V sarkofagu, ki je iz rimske dobe (iz 4. stol. po Kr.), so našli moško okostje, ki je zavito v dobro ohranjeno tkanino, kar se zelo redko zgodi. V sarkofagu so našli še oljenko, glinasto posodico in stekleni obesek.

LJUBLJANA — Tovarna „Ilirija-Vedrog“ je pred kratkim praznovala 70-letnico obstoja. Iz majhnega obrtnega podjetja, ustanovljenega 1908, se je razvila „Ilirija“ v veliko podjetje z 950 zaposlenih.

LJUTOMER — Tu so začeli prirejati vsak četrtek ob 16. uri v prostorih Matične knjižnice „uro pravljic“. Poleg pripovedovanja najlepših in za otroke najljubših pravljic prikazujejo tudi diafilme, namenjene za vse otroke v starosti od štirih do osmih let.

LOGATEC — Na hribu Sekirica so postavili pretvornik za televizijski program. Vgraditi morajo še nekatere aparate. Radio-televizija Ljubljana je zagotovila Logatčanom skorajšen boljši televizijski sprejem.

(dalje na strani 10)

nja, kako zagotoviti takšno zaposlitev. Obsodijo naj takšne primere, ko „uradnik“ na občini reče: „Kaj boš, švaba!“ itd. Z zavlačevanjem izdaje raznih potrdil delavci izgubljajo dohodek za skupno gospodinjstvo ali pa otroški dodatek.

Naj navedem tudi primer nekoga, ki so mu dovolili dovoljenje za obrt, recimo za pralnico, ko se bo vrnil. Ko se je vrnil s pralnico, so rekli, da ni več potrebe in da pač pralnice ne bo imel. Kaj bo človek sedaj delal, kaj naj počne s pralnico? Kako bo to vplivalo na druge? Drugo so nekomu omogočili, da je odprl hotel in ko ga je imel, so mu začeli navijati davke itd.

Sestanki ob novoletnih praznikih so torej slabo obiskani tam, kjer se govori le načelno. Delavci ne zvedo, kje bi se lahko zaposlili, dobili lokacijo za hišo ali nakup stanovanja, pod kakšnimi pogoji itd. Mi moramo sodelovati z ljudmi, ki so na začasnem delu v tujini. Neločljivo morajo ostati povezani s svojo domovino in sistemom, kakršnega imamo in ga želimo razvijati naprej. Celo z izseljenci se bomo pogovarjali o domoljubni problematiki skozi prizmo našega sistema.

Delo, Ljubljana, 17. novembra 1978, str. 6.

KOMUNIST:

ZAKAJ PRIHAJA DO PREKINITEV DELA?

V Sloveniji je vsako leto kakih 50 prekinitev dela. (Drugod po svetu temu pravijo stavke. — Op. NAŠE LUČI.)

Že zdavnaj so minili časi, ko so bile prekinitev dela pri nas téma, o kateri se ni govorilo. Danes je to bolj ali manj „navadna“ téma, le da se je za razliko od drugih lotevamo z nekaj več strahu in negotovosti. To je tudi logično, ker so prav te téme in ti dogodki tisto, kar nas vselej pripelje v položaj, da se vprašamo: Zakaj?

Vinko Hafner o protestnih prekinitev dela: Če bi prišlo v prihodnje do ponovnega zastoja v razvoju samoupravnih odnosov, kot smo ga doživljali v nedavni preteklosti, bi

(dalje na strani 10)

za vsak dan

Vse mogoče si v teh dneh voščimo: poleg zdravja še mir in srečo, uspeh, pa božji blagoslov, blagoslovljene praznike in novo leto.

Včasih je bila prva reakcija, ko sem prejemal taka voščila, da je vstal v meni dvom. Saj sem čisto gotovo vedel, da bodo tudi v tem letu mnogi zboleli in bodo morali celo umreti, čeprav je danes njihova miza prekrita s kupi voščilnic.

Kot kristjan moram na voščila vendar gledati drugače. Voščila me spomnijo, da je božji blagoslov nad našim življenjem zaradi prvega božiča, zaradi rojstva Jezusa Kristusa. Kot kristjan imam dolžnost, da molim za vse ljudi. Kako je prav, da izrazim ob praznikih svojo molitev zanje v obliki voščila. Morda ne mislim na to, da mi ljudje s tem, ko mi voščijo zdravje, voščijo tudi, da bi ga znal varovati, prosijo zame, da bi si ne kvaril zdravja, pa tudi, da bi znal okvare na zdravju prav sprejemati kot znamenje, da „nimamo tukaj stalnega kraja, marveč iščemo prihodnjega“ (apostol Pavel).

Osmina božiča, prvi dan civilnega leta je praznik božje Matere Marije. Po njej je prišel k nam Jezus, ki je največji blagoslov za človeštvo.

Silno lep se mi zdi, ko takole premišlujem, novoletni praznik — drugi božični dan. Moja velika skrb bo po Marijinem zgledu, ki je božje besede „ohranila in jih premišljevala v svojem srcu“, v vsem prihodnjem letu tudi meni božja beseda vsakdanja hrana, tolažba in moč.

Mlad inteligent je prišel k duhovniku in mu dejal: „Motite se, če mislite, da imamo mi, ki smo končali fakulteto, kot inteligenti kakšne posebne probleme. Imamo pa probleme, ki so skupni vsem mladim staršem. Zato mislim, da bi se morali veliko več pogovarjati med seboj o teh problemih, ki nas žulijo.“

Beseda „verouk za odrasle“ je seveda nesrečna. Gre za srečanja zakoncev, ki imajo otroke in sami ne vedo, kako naj vero, ki morda v njih samih ni tako izkristalizirana, kot bi želeli, približajo svojim otrokom, kako naj jim približajo moralne vrednote, za katere želijo, da bi oblikovale njihovo življenje. Potrebni bi bili „verouka“. Toda ne mislimo na verouk, kjer človek samo posluša in sprejema. Gre za razgovore med odraslimi ljudmi, ki bi jih duhovnik kvečjemu lahko vodil in pomagal reševati posamezne pri-mere.

Počasi se bodo starši sami naučili potrpeti z verskimi in vzgojnimi težavami otrok, resno vzeti njihove dvome in nanje mirno in stvarno odgovarjati. Zlasti seveda o spolnosti, o kateri doraščajo-či doma molčijo ko grob, če ni bilo leta poprej ustvarjeno pravo ozračje. Res „verouk za odrasle“ je danes potrebnejši kot kdajkoli.

T. S.

pisma

ZA ŽIVO VERO

V veri mi je vse vedno bolj zapleteno, zavozlano, nerazumljivo, tako da mi jemlje pogum.

Odkod to? Brez dvoma se mnogi kristjani znajdejo zaradi modernih obveščevalnih sredstev, včasih tudi zaradi nespametnih pridig (ali pa, ki so jih nápak razumeli) ali pa zaradi bolj ali manj zmešanih razgovorov iz oči v oči s trditvami, ki nasprotujejo katoliški veri ali njenim izrazom, in te zamajajo, vsaj na videz, njihovo gotovost.

Nekdaj so se učili katekizma. Ohranili so obrazce, katekih vsebine si niso dovolj prisvojili. Ne znajo razlikovati med trditvami, ki v resnici nasprotujejo katoliški veri in jih je treba zavreči, in med popolnoma zakonitimi izrazi te pristne vere, ki pa ne odgovarjajo povsem obrazcem, vtisnjenim v njihov spomin in poleg tega pogosto poenostavljenim in otrdelim zaradi navade. Živa in gojena vera, navezana bolj na vsebino kot na obrazec, bi odgovorila zdravo, bodisi z utemeljeno zavrnitvijo, bodisi s pametno prilagoditvijo. A zastarela, otrdela, poapnela vera je v nevarnosti, da se zamaje, celo da se razleti na koščke v stiku s stavki, ki jih ne razume in ki jo begajo.

Znamenje tega je precej težav, ki nastajajo ob bolj močnih stikih s svetim pismom, to je z vero ob izviru: za mnoge je katekizem ta izvir, če smem tako reči, kanaliziral, razkužil in ustekleničil ali, boljše rečeno, vse to je storila usedlina v spominu, ki daje poleg vsega še vtis zvestobe.

Odkod to, da izgubijo pogosto najstniki vero svojega otro-

štva? Odtod, ker njihova otroška in popolnoma otrokom prilagojena vera, ki so jo imeli kot vsi mi, ne odgovarja več na vprašanja, ki jim jih stavlja življenje, stik z nevernimi sošolci ali profesorji, odkritja znanosti in modroslovja. Zavržejo vero svojega otroštva, kot odvrže kača svojo preozko kožo, kot odvrže metulj svoj posušeni oklep. Vendar si naredi kača novo kožo in metulj odleti novemu življenju naproti. Otroška vera mora doživeti svojo levitev: postati mora odrasčajoča, kasneje odrasla.

Mnogo odraslih je ohranilo vero svojega otroštva nespremenjeno. Ne da bi morali zareči njeno bistvo, vsebino, marveč morali bi pregledati njene izraze, pogosto poenostavljene ali bajeslovne. Primer: Nihče ne zahteva od njih, da bi ne verovali več dogme o stvarjenju, to je osnovne resnice, da je Bog vzrok in razlaga vsega, kar je. Ne bi pa smeli verovati, da je „pred nekaj več kot 4000 leti“ (ali koliko?) Bog gnetel s svojimi rokami (s kakšnimi rokami?) glinasto zemljo, da je naredil iz nje prvega človeka...

Gojimo svojo vero s premišljanjem, z branjem (Koliko katoličanov je odprlo kakšno versko knjigo od svojega prvega obhajila dalje?)! Gojimo jo predvsem z branjem in premišljanjem božje besede, ob pametnem vodniku. Del, revij in svetopisemskih krožkov je povsod dovolj. In ne bomo se več priževali, da je vse „zapleteno, zavozlano, nerazumljivo, tako da mi jemlje pogum“.

Razen če ne zamenjamo „zmešanega, zavozlanega, nerazumljivega“ s tem, kar je v resnici skrivnostno. Predmet ve-

re je nadnaraven. Vedno je višji od nas, zato nam je bil razodet po božji besedi. A ne zamenjajmo skrivnosti z nesmisлом! Nesmisel razum poneumlja, medtem ko ga skrivnost razvija.

ČEMU PRIŽIGANJE SVEČ?

Večkrat se sprašujem, kakšen pomen ima prižiganje sveč, recimo na oltarju ali pred kipom kakšnega svetnika ali na grobovih.

Katoliška Cerkev prižiga sveče kot podobo Kristusa, ki je vstal in živi, zmagovalca nad temo, ki je o sebi rekel: „Jaz sem luč sveta.“ Obenem ga s tem časti. Tak pomen ima še posebno velikonočna sveča, ki jo slovesno blagoslovijo na velikonočno vigilijo. Pri krstu mora po novih navodilih oče otroka, ki bo prejel krst, prižgati malo svečo pri velikonočni sveči, kar pomeni, da prehaja božje življenje od vstalega Kristusa na tega otroka. Tudi prižigane sveče na oltarju nas spominjajo, da Kristus na križu ni mrlič, marveč da živi.

Če je Kristus vstal, moramo vstati tudi mi, po njem in za njim. Zato prižigamo sveče okrog krste in na grobovih. V istem duhu — in ne le zato, da bi v podzemskih pokopališčih, katakombah, boljše videli — so kristjani prižigali številne oljenke.

Če daje Cerkev tem svečam globok pomen, ravna po splošnem čutu vsega človeštva. Seveda je vprašanje, koliko se tega pomena zavedajo vsi tisti, ki prižigajo sveče pred kipi svetnikov ali na grobovih. Gotovo je, da ne more biti nobena molitev uspešna — in prižiganje sveč je tudi neke vrste molitev — brez nekega duhovnega napore. Na drugi strani pa: kdo lahko sodi o tem naporu pri tistih, ki prižigajo sveče?

kvas zemlje

● **TEOLOŠKI TEČAJ V LJUBLJANI** — V veliki dvorani teološke fakultete se je vršil v drugi polovici novembra običajni teološki tečaj, ki se ga je udeleževalo tudi prek 800 mladih izobražencev. Predavali so: škof Grmič o mestu, ki ga „zavzema“ Bog sredi sodobnega sveta znanosti in tehnike, Jože Rajhman o pozitivnem jedru vseh ver, Janko Bohak o Kristusu zunaj krščanstva, Franc Perko o temeljni razliki med evangelijem in ideologijami, Tone Stres o marksistični „kritiki“ vere, Anton Marinko o obnovitvenem gibanju binkoštnikov v Cerkvi, Alojz Rebula o svetu zla, Lojze Šuštar o sredstvih premagovanja moči teme, Franček Križnik o razliki med marksističnim in krščanskim pogledom na revolucijo, Vanja Kržan o skrivnosti ljubezni do Boga in človeka, Štefan Steiner o življenju brez kalupov, Mirko Pogacnik o veri v absolutno Presežnost, Janez Janžekovič o dobrem človeku, Rudi Koncilija o predanosti resnici, Jože Krašovec o sveto-pisemski in krščanski drži v življe-

Župnijska cerkev v bohinjki Srednji vasi.

nju, Franc Rode o preteklosti in sedanjosti slovenskega krščanstva. Po vsakem predavanju je bil odprt in odkrit razgovor. Včasih se je zavlekel prek polnoči. Tečaj je izredno lepo uspel.

● **PAPEŽ O DRUŽINI** — V začetku decembra je obiskal papež rimsko župnijo v Garbatellu, južnem predmestju Rima. Med mašo je pridigal o družini in med drugim dejal: „Moja misel se obrača k vsem družinam, ki živijo v tej župniji. Če hočeš obiskati vse župnije, moraš obiskati vse družine. Družina je Cerkev v malem, so učili cerkveni očetje. Naredite iz svojih domov Cerkve, je priporočal veliki pridigar sv. Janez Krizostom. Tudi jaz prihajam danes kot rimski škof v vse družine. Vse zakonce, mlade in stare, pozivam: Podajte si roke, kakor ste to storili na dan poroke, ko ste prejeli zakrament sv. zakona. Zamislite si, da vas vaš škof danes ponovno sprašuje za pristanek, vi pa kot takrat drug drugemu obljublimate zvestobo in ljubezen. Veste, zakaj vas na to spominjam? Zato, ker je od dobrih zakonov odvisna domača Cerkev, duhovno zdravje v družini, vzgoja otrok. Tistega dne, ko je duhovnik združil vaše roke, ste izrekli besede, ki jih do smrti ne smete pozabiti. Če se jih spominjate, če se po njih ravirate, ste Kristusovi apostoli in prispevate svoj delež k odrešenju.“

● **DAN HIŠNE CERKVE** — 15. december so na avstrijskem Koroskem razglasili za „dan hišne Cerkev“. Po vernih družinah naj bi ta dan zvečer molili več kot običajno. Celovški škof je v posebnem pismu med drugim zapisal: „Najdragocenejše ure v družini so tiste, ko starši z otroki stojijo pred božjim obličjem v molitvi. Milost zakonskega sožitja v Kristusovem duhu si je treba izmoliti. Vselej, kadar družina moli, je v najglobljem pomenu neke vrste hišna Cerkev. Tedaj oznanja vero in je ne skuša dojemati le z razumom, marveč doživljati tudi s srcem.“

samo dve stvari bosta rešili svet: misel in molitev

**nesreča je v tem,
da, kdor misli, ne
moli; in kdor moli,
ne misli — oba
stavka je povedal
angleški pisatelj
Bruce Marshall**

Lahko si mislimo, kaj bi se zgodilo, ko bi nekomu na javnem mestu padel iz žepa rožni venec. Vljudnejši bi ga morda samo sumljivo pogledali in molčali, večina bi se nasmehnila ali celo glasno povedala kakšno pikro, in le majhnemu delu navzočih bi se to zdelo nekaj povsem naravnega, kakor bi kadilec izgubil vžigalnik ali gospodinja ključ vežnih vrat. In kar je še bolj zanimivo: med tistimi, ki bi se smejali, bi bilo gotovo mnogo takih, ki so bili v nedeljo pri maši in bodo prihodnjo nedeljo spet šli, skratka takih, ki se imajo za kristjane.

Kaj se je torej zgodilo z nami?

Rožni venec je bil našemu človeku dolga leta simbol molitve, psalterij preprostih, ustna molitev, ki je dajala neizmerno veliko priljubljenost za premišljevanje najglobljih skrivnosti krščanstva. Desetletja so obrabljene lesene jagode drsele med žuljavimi in razpokanimi prsti naših očetov in mater. Z neskončno ljubeznijo so izmolili

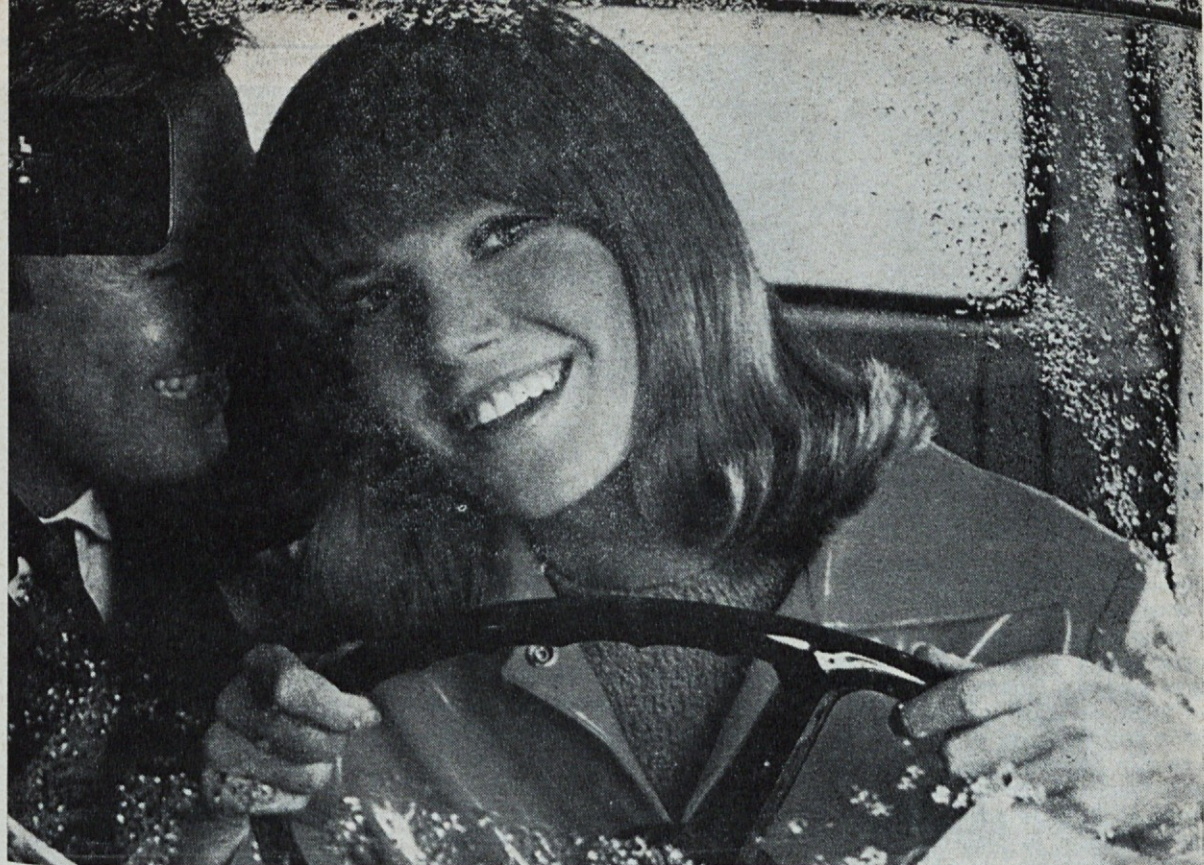
božji blagoslov za svoje otroke, narod, Cerkev.

Ali danes molitve ne potrebujemo več? Pa še kako je potrebujemo, le ne ljubi se nam več moliti ali pa več ne znamo.

„Samo dve stvari bosta rešili svet: misel in molitev,“ je zapisal Bruce Marshall in nadaljeval: „Nesreča je le v tem, da, kdor misli, ne moli; in kdor moli, ne misli.“ Pretiravanje? Najbrž ne, saj mislimo vsi in je misel znamenje našega bivanja, dejstvo pa je, da ne molimo.

„Vse ima svoj čas in vsak opravke svojo uro pod nebom. Je čas rojstva in čas umiranja; čas, da se sadi, in čas, da se vsajeno izruje; čas ubijanja in čas ozdravljanja, čas podiranja in čas zidanja. je; čas ubijanja in čas ozdravljanja, čas molčanja in čas govorjenja,“ je že v stari zavezi zapisal modri Pridigar.

Navadili smo se poslušati in brati o nevarnostih, ki jih prinaša s seboj brezobzirno onesnaževanje

okolja. Na voljo so nam podatki, katere naše reke so že brez življenja, do kakšne mere je okužen zrak, ki ga vdihavamo. Morda pa premalo slišimo o zvočnem onesnaževanju okolja, v katerem živimo, o hrupu, ki nas napada z vseh strani. Znani newyorški pisatelj sliškovito govori o demonu, ki se na valovih hrupa spušča skoz ušesa in se polasča vseh naših življenjskih središč, kjer povzroča nepojmljivo razdejanje, čeprav se tega niti ne zavedamo.

Kdaj bo torej nastopil tisti čas molčanja? Brez tišine namreč ni molitve. Če hočemo ujeti valovno dolžino, ki nas poveže z Bogom, moramo ustvariti prostor samote in tišine, odstraniti sovpadajoče valove in ustaviti vse motnje. „Kadar pa ti moliš, pojdi v svojo sobo, zapri vrata in moli k svojemu Očetu na skrivnem.“ Tako je Jezusovo navodilo o molitvi zapisal apostol Matej.

Večkrat se moramo zaradi molitve umakniti v puščavo in takrat

postane človeško srce skrit kotiček za srečanje, postane svetišče božje pričujočnosti.

Človek, ki moli, je namreč človek srečanja. Če se v molitvi sreča z Bogom, ali še boljše, če dovoli, da se Bog sreča z njim, najde samega sebe in si želi resničnega srečanja s sočlovekom. To pa so tri osnovne potrebe človekavernika: srečanje z Bogom, srečanje s samim seboj in srečanje z drugimi. To je ves koordinatni sistem z navpično in vodoravno osjo, ki ga je človek razpel v iskanju Boga in bližnjega. Molitev pa te hladne in razumske črte naredi tople, prijetne, človeške.

Navadili smo se živeti hitro. Čim bolj nam stroji lajšajo življenje, tem manj resnično prostega časa imamo. In zato zelo pogosto slišimo: „Rad bi molil, a nimam časa; preobložen sem z delom.“

Zanimivo! Ali ste že kdaj srečali dva, ki se imata rada, pa tožita, da nimata časa za srečanje, pogovor, za to, da bi bila skupaj?

Nasprotno. Če se imata dva resnično rada, bosta delala prave akrobacije in čudeže s svojim časom, da se bosta le za hip videla.

Tisti kristjani, ki pravijo, da nimajo časa za molitev, bi morali reči, da jim primanjkuje ljubezni. Vprašanje časa namreč ne igra pri molitvi nobene vloge. Tu gre za ljubezen.

Če postavimo molitev v dinamizem ljubezni, bomo gotovo našli čas zanjo. Če pa je le breme, dolžnost, nekaj prisiljenega, če nam nič ne pomeni, potem je razumljivo, da nam bo kazalec na uri velikodušnosti pokazal številne izgovore.

„Od tistega, ki nas ima rad, pričakujemo nekoliko časa. To je edino na tem božjem svetu, česar denar ne more nadomestiti.“ Tako je zapisal francoski pisatelj Cesbron.

Tudi Bog pričakuje od nas, da mu podarimo svoj čas. Ne zadovolji se z drobtinicami in ostanki.

Hoče naš velikodušni dar, ki mu ga damo brez preračunljivosti.

In nikar ne mislimo, da smo Bogu naredili velikansko uslugo, če smo med zmešnjavo svojih dnevnih opravkov izbrskali deset minut za molitev. Zavedajmo se, da smo uslugo naredili le sebi. Vsaka moja molitev je pridobitev zame.

D.

sedanji papež – polnokrvni človek

Novi papež se razodeva kot veseli in premočrtni pričevalec vere, človečnosti in dobrote, neizprosni in iskanju resnice in pravice.

Bil je preprost delavec v kamnolomu, potem v tovarni, bojeval se je za svobodo, organiziral med vojno kljub nacistični prepovedi literarno društvo, kakor p. Kolbe se je s škofom Sapiehom ponudil gauleiterju Franku v zameno za trideset otrok, ki jih je ta poslal v plinske celice, Judom je preskrbel ponarejene dokumente, da jih je rešil pred Nemci, bil je filozof, pesnik, še danes se ukvarja s športom, rad ima naravo in dolge sprehode.

Življenje sedanjega papeža je bilo trdo. Pri devetih letih mu je umrla mati; ko je bil star enaindvajset let, oče; brata mu je vzela zadnja vojna. Oče je bil častnik, zato tudi njegova vzgoja ni bila mehka.

Ko je imel Karel devetnajst let, so zasedli Poljsko nacisti. Nekoč so ga poiskali v njegovi podstrešni sobici, a mu je uspelo ubežati. Našel je delo v kamnolomu. Podnevi je delal, ponoči študiral. Po dveh letih je šel delat v tovarno.

Ko so nacisti okupirali Poljsko, se je Wojtyła s svojimi prijatelji zatekal v pesništvo. Nacisti so zaprli šole, poljska mladina se je skrivaj zbirala k pouku zdaj v eni, zdaj v drugi hiši. V stanovanju Karla Wojtyły so se zbrali vedno isti: štirje fantje in šest deklet. On je osnoval skupino mladih recitatorjev. Po mnogih hišah so recitirali pesmi o domovini in svobodi. Wojtyła je ročno tiskal listke in jih trosil.

Njihovo skupino je nekoč zalotil pri sestanku neki nacist. Wojtyła in

njegovi so začeli plesati, kot da gre za zabavo. On se je med plesom ostalih razgovarjal z vojakom o morali in modroslovju. Kasneje je dal vojak Wojtyli prav, češ da ne sme ubogati vseh nacističnih ukazov. Ko bi moral tisti vojak nekoč ustreliti ženo z otrokom, je ukaz zavrnil, kar je plačal s smrtjo.

Wojtylov obsežni album kaže številne prizore: vzpone na planine, kolesarjenje, smučanje, priprave na dolge ture. Še kot kardinal se je hodil smučat. Veliko je kolesaril, včasih je rad igral nogomet, še danes pa rad igra šah.

Wojtyła je živel vedno zavestno skromno. Ko je prišel na konklave v Rim, kjer je bil izvoljen za papeža, je imel s seboj plašč, ki so mu ga darovali verniki, ko je postal škof. Pri hrani ni izbirčen, le sladkarijam se vedno odreče.

Ima izredno sposobnost za koncentracijo in nenavadno dober spomin. Ko se spravi k delu, dela kot robot. Kadar je potoval ponoči, je imel vedno s seboj žepno svetilko, da je lahko bral. Kadar ga je premagala utrujenost, si je takoj vzela prost dan. Tudi počitnice je jemal zares.

Na steni njegove sobe visi ena sama fotografija: kaže suhega močiča s škarjami v rokah. To je Tyranski, krojač njegove četrti v Krakovu. Skromno je živel, pomagal revnejšim in tiho prenašal zlo, vedno se pa počutil srečnega. Ob njem je Wojtylu zorel duhovniški poklic. „Če bi kdaj koga postavil na oltar,“ je dejal Wojtyła, ko še ni bil papež, „bi gotovo tistega preprostega krojača iz predmestne kralvske četrti.“

otroci spadajo k staršem

sicer nastane od-tujenost, zadržanost, nezaupanje, pomanjkanje družinskega ozračja.

Življenje v svoji krutosti velikokrat prisili starše in otroke, da živijo ločeno. Ne mislim na zakonsko ločitev (ta je bolj ali manj prostovoljna!), pred očmi imam vse tiste družine, zlasti mlade, ki morajo iz upravičenih razlogov za določen ali nedoločen čas pustiti otroke svojim staršem, sorodnikom ali celo popolnoma tujim ljudem.

Razlogi za tako odločitev so lahko mnogovrstni: študij, sezonsko delo, zidava hiše, premajhno stanovanje...

Take in drugačne oblike odtrganosti otrok od svojih roditeljev puščajo neprijetne posledice na obeh straneh.

V družinah, kjer je oče šel za

kruhom v tujino, so otroci sicer gmotno veliko boljše preskrbljeni, vendar je cena za tak prestiž daleč previsoka: odtujenost, čustvena zadržanost, nezaupanje, pomanjkanje pravega družinskega ozračja. Dogaja se celo, da je oče po dolgih letih bivanja v tujini želel priti med svoje, pa ga ti niso sprejeli. Niso hoteli ali niso mogli?

Strokovnjaki ugotavljajo, da je bila večina problematičnih otrok v zgodnji mladosti večkrat odtrgana od svojih staršev. Trpijo zlasti tisti otroci, ki morajo doživljati odtrganost v pogostih presledkih. Take situacije zahtevajo namreč od njih pretrganje čustvene navezanosti, kar pa je povezano z občutjem ogroženosti, nezavarovanosti. Takemu otroku rušimo komaj pridobljene temelje zavarovanosti in močne pripadnosti neki osebi (navadno je to mati), ki ga ima neizmerno rada in jo ima tudi on rad.

Starši se v takih primerih radi potolažimo s frazo: „Današnji tempo življenja je pač tako neusmiljen!“ ali: „Naj se otroci že zgodaj navadijo samostojnosti, da ne bodo pozneje preob-

čutljivi!“ A otroci niso dresirani psi in prav zato je tako mišljenje kruto, neusmiljeno, neopravičljivo.

Nikoli ne bom pozabila vseh tistih koncev tedna, ki sva jih z možem preživela pri tašči, kjer je bil najin sin. Njej sva ga morala izročiti v varstvo, čeprav s težkim srcem. Čez teden sva sicer imela polno dela, vendar vsa utrujenost in skrb nama nista mogli izriniti občutka praznine. Otrok je manjkal.

Res je: več časa sva imela samo zase, za utrjevanje odnosa jaz-ti, mož-žena-midva. Pa vendar tudi v tej intimnosti nisva mogla mimo tretjega, ki je izšel iz skupnosti najine ljubezni. Kako le, saj je za vedno vpleten v najin odnos!

Veselila sva se vsakega srečanja z otrokom, čeprav mi je stiskalo srce, ko me sin po štirinajstdnevem presledku ni več spoznal. Reagiraj le seveda temu primerno: obrnil se je proč in se oklenil tašče. Po nekaj urah me je sicer sprejel, toda kaj, ko pa je odhod spet načel komaj vzpostavljeno prijateljsko vez. Ihtenje in klici: „Mammaa, maaammaa!“ so bili v slovo.

Dogajalo pa se je tudi, da me je kakšno uro pred odhodom „zastražil“, kot da bi v svojem majhnem srcu slutil: spet me bo pustila tu.

Tako so tekli tedni in meseci. Medtem je naraščalo hrepene-

nje po normalizaciji družinskega življenja. Želja: bodimo končno skupaj, se nam je uresničila. Vendar ni šlo brez težav. Prvi teden je bil za našega malčka naporen. Nekdaj domače okolje se mu je odtujilo, tudi naju z možem je nekaj časa jemal „z rezervo“. Veliko je gledal v strop, okrog sebe, ponoči se je z jokom prebujal. Potrebovali smo zvrhano mero ljubeče potrpežljivosti in končno smo spet postali dobri, stari prijatelji.

Življenje brez otrok je sicer bolj udobno, vendar osiromašeno. Otroci so naši topli, svetli sončni žarki, čeprav nagajivi. Potrebujejo nas in mi potrebujemo nje. Seveda ne smemo pozabiti, da je vsak novi dan korak na poti njihove samostojnosti, da bodo v nas vse bolj iskali zaupne prijatelje brez lastninskega odnosa. Starši smo otrokom le opora. Bili bi naj svetel zgled brez poplave besed, rajši s svojo osebnostjo.

Kdor pa hoče vse to doseči, mora začeti že zgodaj, že v najnežnejšem otrokovem obdobju.

Dobri, pošteni ljudje in končno kristjani v polnem pomenu besede bodo naši otroci le tedaj, če bodo rasli in se razvijali v obnebu ljubečih medsebojnih odnosov med možem in ženo, očetom in materjo.

„Dolgost življenja našega je kratka“ — delimo jo s svojimi otroki!
Marija

Bohinjski Jereka in Srednja vas pod belim kožuhom.

(nadaljevanje s strani 3)

MARIBOR — V orodjarni TAM Tezno Maribor je skupina orodjarjev naredila stroj za izdelavo kartonskega hrpta za zmrzovalne skrinje in hladilnike za tovarno gospodinjske opreme „Gorenje“ iz Velenja.

MORAVČE — Na svečanosti pri Moravčah so predstavniki Vodno-gospodarskega podjetja „Hidrotehnik“ predali uporabi 80 hektarjev izsušene površine, na katerih bo že do prihodnje žetve obrodilo žito.

MOZIRJE — To zimo prireja zgornjesavinjska Kmetijska zadruga Mozirje poseben tečaj za tiste kmečke gospodarje, ki se zanimajo za razvoj kmečkega turizma.

MOZIRJE — Savinjski gaj v Mozirju je letos obiskalo okrog 80 tisoč obiskovalcev. Domačini obljublajo, da bo tudi letos gaj enako zanimiv. Spet bo cvetelo 100.000 tulipanov, ki so jih že potaknili v zemljo; okrasnemu grmičevju in drugim rastlinam, ki jih je tu na stotine, pa bodo dodali še marsikaj zanimivega.

NOVO MESTO — Po nekaj mesecih se je Novo mesto znova uvrstilo med najdražja jugoslovanska mesta. Cena večine živil v košarici je najvišja v Novem mestu, sledijo Sarajevo, Ljubljana in Maribor.

NOVO MESTO — V podgorjanski vasi Gaberje so pospremili na pot prvo potujočo knjižnico na Dolenjskem. Knjižnica obsega 2486 knjig.

OČESLAVCI — V tej prekmurski vasi vse do nedavnega, ko so dobili 1800 metrov asfaltiranega cestišča, niso imeli nobene asfaltirane ceste.

PONIKVA — Potem ko je že dve leti pouk v novi šoli, so se odločili, da bodo staro šolsko poslopje preuredili za potrebe tovarne „Alpos“ iz Št. Jurija.

PRVENC — V Prvencih na Ptujskem polju so iz opuščene kmečke hiše zgradili nov kulturni dom za krajevne prosvetne potrebe.

PTUJ — Na tradicionalnem Katarininem sejmu v Ptujju je lani spet bilo živahno. Na ptujskih ulicah je bilo tisoče prodajalcev in kupcev.

PTUJSKA GORA — V znameniti božjepotni Marijini cerkvi na Ptujski gori je mariborski kapitularni vikar škof Vekoslav Grmič blagoslovil nov oltar. Ob slovesnosti je bila navzoča velika množica vernikov.

(dalje na strani 12)

(nadaljevanje s strani 3)

to le še povečalo že sedaj očitno neskladje med formalno uveljavljenimi samoupravnimi pravicami delavca in med delavčevim dejanskim družbenoekonomskim položajem. Tako neskladje je namreč vseskozi poglavitni izvor zaostrovanja številnih družbenih nasprotij in konfliktov. To potrjujejo med drugim tudi izkušnje iz protestnih prekinitev dela, ki so bile zlasti pogoste proti koncu lanskega leta in na začetku letošnjega. Neposredni povod takih konfliktov je bilo največkrat nezadovoljstvo ali neobveščenost delavcev pri spremembah o delitvi osebnih dohodkov. Njihov pravi izvor pa je bil vendarle v odtujenosti delavcev od odločanja o njihovih življenjskih interesih, torej v neskladju med formalno razglašeni samoupravnimi pravicami teh delavcev in njihovim dejanskim mezdni položajem. Zato so se tudi sindikalne organizacije znašle ob takšnih konfliktih v hudi razdvojenosti, komu dati prav: revoltiranim, pogosto tudi naščuvanim delavcem, ki so izbrali takšen način reševanja svojih problemov, ki je v bistvu tuj samoupravnemu sistemu in odnosom, ali pa odgovorni upravljalni sestavi, ki je največkrat s svojimi postopki zakrivila nezadovoljstvo delavcev, opravičujoč te postopke z nekakšnimi višjimi interesi delovne organizacije. Zato je bil tudi razplet konfliktov večinoma tak, da je bil „volk sit in koza cela“. Delavcem so večji del zahtev ugodili, odgovorne vodilne sestave pa niso potegnile iz tega nobenih resnih konsekvenc.

Komunist, Ljubljana, 10. novembra 1978, str. 12.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:

ZAGREBSKI NADSKOF JE „LEKCIJE“ ZAVRNIL

Z začudenjem je zagrebški nadškof Kuharić zavrnil izjave Titovega zaupnika Bakarića, češ da naj bi se hrvaški škofje ne držali „linije“ rajnega papeža Pavla VI. Bakarić se je v nekem razgovoru s funkcionarji pritoževal, da se ne da

o večini hrvaških škofov reči, da so opustili politiko mrzle vojne kot poglavarji katoliške Cerkve od papeža Janeza XXIII. dalje.

Ob izvolitvi kardinala Wojtyle iz „bratskega poljskega naroda“ za papeža je dejal Kuharić, da ta zelo dobro pozna „dramo Vzhoda“. „Mislim, da je hotela s to izvolitvijo božja Previdnost opozoriti Cerkev in svet na to dramo.“

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 11. novembra 1978, str. 3.

DRUŽINA:

NADSKOF KUHARIĆ ODGOVORIL NA OČITKE OBLASTNIKOV

Kakor poroča hrvaški verski list *Glas koncila* 19. novembra, so zadnje nedeljo v oktobru imeli v zagrebški stolnici zahvalno božjo službo ob izvolitvi papeža Janeza Pavla II. Nadškof Kuharić se je v pridigi zaustavil ob očitkih hrvaškim škofom, da niso soglašali s papežem Pavlom VI. in dejal:

„V sredo, 25. oktobra, sem se osebno srečal s papežem Janezom Pavlom II. Objela sva se kot znanka. Dejal sem mu, da smo srečni in hvaležni Bogu. Objubil sem mu pokorščino, zvestobo in molitev kakor tudi prejšnjemu papežu in kakor obljubljam vsakemu papežu. Želim, da za temi obljubami stoji tudi Cerkev na Hrvaškem. Ne dvomim, da bodo to zvestobo uresničevali hrvaški škofje, čeprav ste mogli zadnje dni prebrati izjavo iz krogov javne oblasti, ki daje lekcijo hrvaškim škofom, češ da niso bili na liniji papeža Pavla VI. Ta izjava nas je začudila in užalila. Neumestno je takšne lekcije dajati škofom. Sveti oče Pavel VI. nas ni nikoli s kakšno besedo opozoril, da ne odobrava stališča hrvaških škofov. Dogajajo se nekatere reči, do katerih mi, škofje, in papež ne moremo biti ravnodušni. Včeraj mi je neki vernik pripovedoval, da je njegovemu vnuku v otroškem vrtcu govorila vzgojiteljica, da ni Boga, in otrokovim staršem očitala versko vzgojo. Ne papež ne škofje ne moremo ostati ravnodušni, če se nekdo v imenu

nekega napredka in znanosti trudi rušiti vero v mladih dušah.“

Družina, Ljubljana, 26. novembra 1978, str. 3.

ZNAMENJE:

„MARKSISTIČNA IZHODISCA OSNOVNE SOLE“

Dr. France Strmčnik je objavil v *Naših razgledih*, št. 17, str. 483—484, razpravo z naslovom „Marksistična izhodišča osnovne šole“ ...

Po Strmčnikovo bi morali v šole uvesti tudi marksizem, kolikor pomeni „materialistično ontološko filozofsko osnovo“, in sicer ne samo kot poseben predmet, temveč bi moral s takšnim marksizmom biti prepojen ves pouk v šoli, vsa vzgoja ... Zato pa seveda veren učitelj ne more poučevati v „marksistično angažirani šoli“ ... Ali se ne pravi v naše šole s takšnimi stališči vnašati konflikte, ... gaziti pravice, ki so našim državljanom zajamčene po ustavi in drugih zakonih? Če bi za državljanke z materialističnim svetovnim nazorom bile posebne šole, nimam nič proti, če so na tak način idejno angažirane. Moram pa biti proti takšni angažiranosti, če gre za šole, ki jih morajo obiskovati otroci tudi vernih staršev ali sploh staršev z drugačnim nazorom. Gre za enakopravnost vernih in neverujočih v naši družbi ...

Med drugim pravi (Strmčnik — op. NAŠE LUČI): „Mislim, da je za marksiste nesprejemljivo tako pojmovanje znanstvenosti, ki ignorira materialistične, filozofske in celovite marksistične ideološke dimenzije znanosti.“ Če si ne bi ob tej trditvi zastavili drugega vprašanja, bi se morali vprašati, ali se pravi biti Jugoslovan in Slovenec isto kakor biti marksist ...“

Dr. France Strmčnik pravi: „In če je materialistična dialektika bistveni pogoj znanosti, oboje pa temelj marksističnega pojmovanja sveta, potem vpliva znanstvenost pouka posredno in neposredno tudi na oblikovanje marksističnega pogleda na svet.“ Če bi bilo res, da je materialistična dialektika bistveni pogoj znanosti, kako so potem

bili in so tudi danes mogoči znanstveniki — Nobelovi nagradenci, ki nikdar niso zagovarjali načel materialistične dialektike? Menda dr. Strmčnik ne bo zanikal, da so ti ljudje bili res znanstveniki, ali pa jih vse proglasil za marksiste.

Morda pa je dr. Strmčnika zapeljala trditev, ki jo je takole izrazil: „V osnovi teh odnosov so v bistvu tiste načelne razlike, ki izvirajo ... iz dejstva, da razlaga religija svet in njegove temeljne pojave z razodetjem in smotrnostjo, znanost pa z vzročnostjo, zakonitostmi in z logičnimi domnevami ter predpostavkami.“ Toda ta trditev ne drži. Tudi religija priznava vzročnost in zakonitosti v svetu, čeprav se potem vprašuje še dalje in utemeljuje vzročnost in zakonitosti z odgovori, ki izhajajo tudi iz razodetja ...

Vekoslav Grmič

Znamenje, Celje, september-oktober 1978, str. 447—448.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:

HRVAŠKO VPRAŠANJE ZNOTRAJ IN ZUNAJ

Neki Hrvat v Zagrebu, nikakršen skrajnež, je podsmehljivo menil: „Tistega Balandžića ni prej pri nas nihče poznal. Sedaj ga naš tisk predstavlja kot veliko osebnost.“ Terorja si tu v Zagrebu komaj kdo želi. „A pri nas je tudi državni teror. Mnogo kazenskih postopkov je krivičnih. Ljudi aretirajo brez utemeljitve in jih imajo pogosto dalj časa zaprte. V preiskovalnem zaporu in po ječah se dogajajo protipostavne stvari, da se človeku lasje ježijo. Dokler se bo to godilo, toliko časa je treba računati z reakcijami.“ Zavrnitev jugoslovanske zahteve, da naj Zahodna Nemčija izroči Hrvate, je pustila hrvaško prebivalstvo precej ravnodušno: „To niso naše zadeve.“

To razpoloženje pojasnjuje živčnost jugoslovanske policije. Očitno je na vsak način treba v Zagrebu pokazati kakšen „uspeh“. Kajti „hrvaško vprašanje“, Ahilova

Jereka in Podjelje, bohinjki vasi, sta vajeni debelega snega.

(nadaljevanje s strani 10)

RADENCI — Zdravilišče „Radenska“ je zaradi velikega povpraševanja po vsebinsko pestrem in lepo oblikovanem prospektu njene turistične ponudbe, ki je bil doslej le v slovenščini, pripravila še srbohrvaško izdajo. V kratkem bo prospekt izšel še v nemškem jeziku.

RADOVLJICA — Skupnost Knjigoveznice in tiskarne Radovljica je nedavno praznovala 15-letnico svojega obstoja. Slovesnost jubileja je bila lani 8. decembra.

RAVNE NA KOROŠKEM — V študijski knjižnici na Ravnah so počastili 80-letnico koroškega kulturnega mentorja, pisatelja in vzgojitelja, sedanjega ravnatelja študijske knjižnice na Ravnah dr. Franca Sušnika. Ob njegovem jubileju je novinar Bogdan Pogačnik zapisal: „Njegova največja umetnina je njegovo življenje sámo, predvsem pa ljudje, ki jih je oblikoval; ne le učenci vseh generacij, ne le gimnazija, ki jo je postavil; ves kraj živi ob njem in ga nadaljuje.“

ROGAŠKA SLATINA — Tu so s somaševanjem v cerkvi pri Sv. Križu obhajali slovesno izročitev namenu nove veroučne šole. Blagoslov in otvoritev je vodil škof Vekoslav Grmič

STARA FUŽINA — Tu so začeli usposabljalci Zoisovo graščino, ki jo nameravajo preurediti v muzej. Vanj bodo prenesli zbirko planšarstva in sirarstva iz sedanjih prostorov sirarne.

ŠALAMENCI — V tej gorički vasi, ki spada v občino Murska Sobota, so odprli 4,3 kilometra dolgo asfaltirano cesto.

ŠT. RUPERT na DOLENJSKEM — V podružni cerkvi na Vihru, ki se ponša z lepo obnovljenimi gotskimi freskami iz 16. stoletja, so letos za zahvalno nedcljo slovesno zaključili vsa obnovitvena dela notranjosti. Posebno slovesnost ob zaključku vseh del je vodil pomožni škof Stanko Lenič.

TOLMIN — Tu so slavnostno odprli prvi dom Rdečega križa v Sloveniji. Stavbo so preuredili iz nekdanje vojaške pekarnice.

VELENJE — Na jcsenski seji Celjske turistične zveze so razglasili najlepše urejen turistični kraj na širnem celjskem področju. To priznanje je že tretjič po vrsti pripadlo Velenju, takoj za Velenjem se je uvrstilo Mozirje.

peta Jugoslavije, tudi komunistične, je spet tu. V velikem delu po krivdi režima samega, ki stvari spet vlačí na dan, namesto da bi jih pustil pri miru. Nihče ni naročil novoimenovanemu sekretarju hrvaškega CK Milutinu Baltiću — poleg vsega Srbu — naj hujskaško govori o zopetni prebuditvi „nacionalizma“ in o „opozicijski fronti“. Kljub temu je to storil. Brž je ves Zagreb ostro prisluhnil z mešanico radovednosti in škodoželjnosti, kot se to od 1971 dogaja vselej, kadar se v „vladajočem razredu“ nakazujejo težave.

Dogodile so se še druge stvari: v leposlovni reviji Oko so se drugovrstni pisatelji spet dajali o tem, kdo je bil kdaj „nacionalist“, študentsko glasilo *Študentski list* je bilo prepovedano, pet študentov so sodili na tajnem procesu in Bakarić se je lotil Cerkev kot nalašč v trenutku, ko je izvolitev papeža iz Poljske okrepila zavest vernih. Nadškof Kuharić je pred kratkim poudaril, da Cerkev vztraja pri načelni zahtevi, da kardinalu Stepincu vrnejo dobro ime. Nerazpokošenje vlada predvsem zaradi šolske reforme, ki jo je iztuhtal prosvetni minister Stipe Šušvar. V prizadevanju, da bi izobrazbo na vseh stopnjah usmerili v prakso, so šli tako daleč, da danes nacionalisti trdijo, da skuša režim hvaškemu razumništvu „odbiti vrh“. Ni brez pomena, trdijo v teh krogih, da je v Srbiji klasična gimnazija ostala.

V teh okoliščinah je lahko afera s teroristi še večjega pomena za razvoj znotraj Jugoslavije kot za nemško-jugoslovanske odnose. Brez dvoma so v Zvezni republiki Nemčiji določene pravne primere obravnavali počasi, a kljub vsemu so uvedli postopke in ljudi je možno prijeti. Obenem pa so pokazali jugoslovanski policiji, da ni na nemških tleh vsemogočna. Njene meje so se sedaj pokazale. To pomeni prav na Hrvaškem zanjo poraz, pa tudi v očeh jugoslovanskih zdomcev v Zvezni republiki Nemčiji. Nekaj manj kot še 400.000 Jugoslovancev dela trenutno v Nemčiji, z družinami jih utegne biti 700.000,

dobra polovica od teh je Hrvatov. To ima tudi politični pomen. Komunistična Jugoslavija je šla s svojo reakcijo do tiste meje, ki je komaj še v skladu z normalnimi odnosi med dvema državama. Politično pomeni korak Beograda zaostritev in skušnja uči, da premakne v Jugoslaviji taka stvar uteži vselej na stran pravovernežev, že zato, ker se čutijo pravoverno-birokratski dejavniki s poslabšanjem odnosov do Zahoda opogumljeni. Komaj je možno govoriti o slučaju, da je jugoslovanski tisk skoraj istočasno z „afero teroristov“ in dokaj iznenada prinesel na dan tudi vprašanje nakupovalnih potovanj iz Jugoslavije v Trst.

Z vidika tistih uradov v Jugoslaviji, ki so odgovorni za izpustitev nemških teroristov na svobodo, se zdi naravno, da so brž povabili višje uradnike iz nemškega notranjega ministrstva v Beograd. S tem upajo dobiti določene pravice za jugoslovansko policijo v Zvezni republiki Nemčiji. Zdi se, da pri tem Jugoslovani računajo, kot zadnji čas večkrat, z ne ravno slovečo sposobnostjo ocenjevanja jugoslovanske stvarnosti s strani določenih uradov v Bonnu.

Popuščanje v tej stvari bi lahko spričo policijske usmeritve jugoslovanskega režima na Hrvaško in spričo naraščajoče živčnosti in napetosti tam prineslo Zvezni republiki Nemčiji težave, ki bi jim bila težko kos. S skoraj pol milijona Hrvatov v deželi si komaj more privoščiti to, da bi zavzela stališče do notranjih jugoslovanskih razmer. Edino, kar ji ostaja, je normalno uresničevanje državnih dolžnosti. Odgovorni uradi v Beogradu so svojo enostransko potezo potegnili. Sedaj nimajo ničesar več nuditi in ni znano, kako so v resnici močne sile pravovernežev, ki stojijo za to odločitvijo. In vsak način ni nobenega razloga, da bi jim nemška vlada še pomagala.

Frankfurter Allgemeine Zeitung,
Frankfurt, 25. novembra 1978,
str. 12.

SPIEGEL:

IGRA Z OGNJEM

Dobri stiki, ki jih je Bonn, predvsem nemški socialni demokrati, gojil z Beogradom, so potekali prek moža, ki ga je imel Bonn nekoliko prenatrjeno že za Titovega naslednika: Staneta Dolanca, sekretarja predsedstva CK in do oktobra dejansko drugega najmočnejšega človeka v večnarodni državi.

Zajetni, silno vitalni Slovenec je bil tisti, ki je večkrat sprejel nemške visoke odposlance. Dolanc se je namreč, čeprav je bil nekdanji tajni policiji, zadnja leta spremenil v liberalca, ki se je vedno bolj približeval evrokomunizmu in socialni demokraciji.

Med Dolančeve zamisli spada tudi predlog, da naj bi v Jugoslaviji tvegali večstrankarski sistem — v očeh centralistov nevarno igro z ognjem.

Večstrankarska ureditev, o tem so lahko Dolančevi nasprotniki končno prepričali tudi Tita, bi čisto gotovo podžgala spor med narodnostmi, ki že leta dolgo tli, in pripeljala do ustanovitve ločenih partijskih organizacij, kar bi spravilo v nevarnost obstoj države.

Maršal je posegel vmes. Mogočnemu Dolancu so postavili pred nos centralista, za katerega so celó na novo ustanovili mesto predsednika prezidija: Branka Mikulića, Bosanca, dotlej šefa partije v republiki Bosna-Hercegovina.

Da si je Dolanc z novim človekom razdelil oblast brez boja, je komaj verjetno, toliko manj, ker stoji za Slovencem ne le liberalno krilo partije, marveč tudi mogočni voditelji gospodarstva s svojimi dobrimi vezavi z Zahodom. Izzivalni prelom z Bonnom ali vsaj ohladitev odnosov je morala zadeti predvsem „Zahodnjake“ v partiji.

K Mikulićevi skupini pa nasprotno spada poleg dela vojaškega vodstva notranji minister Herljević, nekdanji general bosanske ozemeljske obrambe — ki je spustil nemške teroriste na svobodo.

Spiegel, Hamburg, 27. novembra 1978, str. 28.

FRANKFURTER ALLGEMEINE
ZEITUNG:

NOVI PAPEŽ — NOVA VZHODNA POLITIKA?

Po izvolitvi poljskega nadškofa Wojtyla za papeža je bilo iz rimske kurije čuti nenavadne trditve: Janez Pavel II. bo gotovo nadaljeval vzhodno politiko.

Če naj to pomeni, da bo Vatikan skušal tudi pod novim papežem doseči s pogovori, pogajanjem in pogodbami z evropskimi komunističnimi državami za tamkajšnje katoličane oljašave, potem je to samo po sebi umevno. Poglavar katoliške Cerkve ima dolžnost po svojih močeh pomagati vernikom in duhovnikom, ki morajo živeti pod oblastjo državnega marksizma, to pa zahteva stik z oblastniki. Vsi ugovori, da bi se papež ne smel pogajati z zatiralci in se z njimi družiti, se ravnajo po zakonih brezračnega prostora, ki grede mimo ljudi in njihovih usod.

Ali naj pomeni, da bo Janez Pavel II. vzhodno politiko nespremenjeno nadaljeval? Potem bi smeli o teh napovedih dvomiti. Nihče ne more napovedati, za kakšne poti in načine se bo papež Wojtyla odločil. Očitno ni to mož hitrih, nenadnih odločitev, marveč stvari skrbno tehta, preden se odloči. Tako je ravnal v Krakovu, zakaj naj bi se v Rimu od tega oddaljil? Bržkone bo stanje sedanje vzhodne politike sprejel in bo tudi poslušal razloge, zakaj je bilo le toliko doseženega in ne več. A v svoj preudarek bo gotovo sprejel tudi kritiko vzhodne politike svojega prednika, ki so jo katoličani na Vzhodu in Zahodu že leta izrekli. Mnogo teh kritičnih misli pozna od doma.

Najtežji očitek je, da je Rim komunistične režime zmotno jemal za običajne pogodbene soudeležence, ki naj bi se ravnali po pravilu: resnične usluge za resnične nasprotno usluge. Prepozno so v Vatikanu opazili, da komunistične vlade posel čisto drugače razumejo. Te so hotele nekaj imeti in za tisto pogodbenemu soudeležencu nekaj dati, kar mu je pa v škodo, to je, kar Cerkvi doma jemlje polet.

(dalje na strani 31)

janez sonce

zgodovinska novela

Julija 1660 se je v Ljubljani poročil vitez Janez Sonce z lepo Ano Rozino, hčerko bogatega ljubljanskega ranarja. Turjaški plemič Jurij Ljudevit se je vanjo zaljubil in jo ugrabil ter jo dal odpeljati na Turjak. Za to je zvedel vitez Sonce in pridobil rokovnjača Kljukca, da mu bo pomagal ujeti Jurija Ljudevita na poti na Turjak in odpeljati Ano Rozino z gradu.

Prvo noč je čakala vsa družba — Sonce, Kljukčev nečak študent Vid, Kljukec in tovariši — v gozdu pod Turjakom na Jurija Ljudevita — zaman. Ta je moral ostati zaradi cesarjevega prihoda v Ljubljani. Drugo jutro sta se odpravila Janez Sonce, oblečen v frančiškansko kuto, in dijak Vid, z vrečo na rami, na grad, kot da bi pobirala pšenico za samostan.

Sprejel ju je stari paznik Tomaž Ručigaj, že na pol vinjen. Peljal ju je v malo sobico. Študenta Vida sta vitez Sonce in Ručigaj odpravila na dvorišče, sama pa sedla k mizi.

Vid je opazil na visoki hruški še nekaj sadja. Splezal je ponj, pri tem pa v malem oknu v obzidju opazil Sončevo ženo Ano Rozino. Povedal ji je, da je tudi njen mož tu, da bi jo rešil iz gradu. Tedaj se je prikazal Jurij Ljudevit in s samokresom dijaka ustrelil, da je

padel mrtev s hruške, sam pa skupaj s polkovnikom Aricago in junakom Simonovičem odšel v grad.

Ves ta čas je Ručigaj pripovedoval vitezu Soncu o razmerah na gradu in medtem krepko pil vino. Povedal mu je tudi, da mu je Jurij Ljudevit zaupal, da ima mlado žensko in da ne bi rad, da ga kdo opazi z njo, na kar da mu je Ručigaj odgovoril, da je z mlado žensko pač človek najrajši sam.

„Mlada ženska,“ sem še dostavil. „je pa tudi nekaj takega, kar se mora dobro spraviti in kar se drugim ne posoja, ha, ha!“ Pohvalil je Jurij Ljudevit mojo modrost in izpregovoril: „Vse je lepo, kar pripoveduješ, a najlepše bi bilo, če mi poveš, kam naj skrijem tisto mlado žensko. Ni li v gradu čumnate, kjer bi je nikdo ne zavohal, ker vem, da jo bodo iskali in vohali za njo?“ Pogledal me je kakor ris in treščil z nogo ob tla, ko mu predolgo nisem odgovoril. — „Vraga, odgovori mi kaj, saj vendar poznaš vse kote tega gradu!“ — „Poznam jih, milostljivi gospod,“ sem ga tolažil, „in za gotovo vem, da se bo dobil koticček za vas in vašo mlado gospodično. Tu je predvsem čumnata Martina Lutra, v kateri se je skrival, ko so ga bili nemški cesarji zapodili in so ga potem pitali turjaški grofje, da ni izgubil debelega trebuha.“ Vi tega še ne veste morda, santo padre, ali vendar je živel tu na turjaškem gradu Martin Luter in hudič se mu je prikazoval in bratovščino sta pila, da se je vse kadilo in po peklenkem ognju smrdelo.“

„Sem že tudi nekaj bral o tem,“ je izpregovoril Sonce, „dasi je težko verjeti, da bi bil tisti pogubljeni menih zašel celó v našo Karniolijo.“

„Jaz pa dobro vem, da je bil tu. In Juriju Ljudevitu sem dejal: ‚Najbolje bo, če jo vtaknemo v Lutrovo sobico. V debelem zidu tiči in samo malo okence ima in še to je skrito za vejami hruške gospodične, ki stoji spodaj tik grajskega zidu.‘ Ugajalo mu je, kar sem govoril. ‚Tvoja škoda ne bo, Tomaž Ručigaj, če mi boš ob tej priliki spodobno in zvesto služil. Ti me poznaš, da sem dober človek in da denar rad odpada od mojih pr-

stov. A tudi zverina sem lahko, če se prevaram tam, kjer sem zaupal. Zapomni si to, Tomaž Ručigaj, da se ti ne bo slabo godilo na zemlji! Danes ponoči ti jo pripeljejo in glej, da jo varno spraviš v Lutrovo zabojo! Tudi na hruško gospodično pazi in na okence za njo! Zbogom, prijatelj Ručigaj, vedi se dobro, če ti je ljub tvoj trebuh in želodec v njem! Že je hotel odrinuti, pa se je vrnil in dostavil: ‚Ženica bo prej kot ne tarnala, jokalca in solze točila. Vse po nepotrebem, ker vem, da me ljubi, da je torej blago zame, gospod Ručigaj. Obračaj skrb v to, da ne bo nepotrebnega krika in ihtenja! Sicer si mi pa odgovoren, s svojim malopridnim življenjem odgovoren, da se bo lepo ž njo ravnalo. Ne pozabi, da je to blago zame, gospod Ručigaj! Še enkrat me je zelo osato pogledal, potem pa skokoma oddirjal proti belemu mestu.“

„In vi, capitano, kaj ste počeli nato?“

„Pripravil sem Lutrovo čumnato in jo pomedel. Vi si niti ne sanjate, kje tiči ta kurnik. Tam zgoraj v veliki dvorani, kjer vise po stenah podobe turjaških grofov, visi med temi gospodi tudi slabotna osebeca bledoličnega Turjačančka na zidu. To žival, kateri se prav vidi, kako jo tiščí železje, in katera ni bila za drugo na svetu, nego da je dobro jedla in pila, so torej tudi uvrstili med turjaške grofe in nje grizasti obrazec pribili na steno. Ali na tej podobi je spodaj skrito pero, in če pritisnete na to se vam odpre vhod k Lutru in njegov kurnik, ki je bil tisti čas preprežen s pajčevinami kakor želodec psa, poginulega od lakote. Vse to sem očedil in prezračil. A na mizo sem postavil šop pisanega jesenskega cvetja, ker, santo padre, v meni je tičalo od mojega rojstva sem nekaj kavalirja. Tako mi duše, da je tako!“

„Kdaj so jo pripeljali tu sèm?“

„V pozni noči so jo pripeljali in meni se je, padre santo, smilila, do srca smilila, ker jaz sem dober človek, predober človek, da bi le kaj takih na svetu bilo! Pa jih ni, carambo!“

Zopet je izlil vso merico vina v jezi, da je na svetu le malo pošte-

njakov, ki bi se mogli meriti s Tomažem Ručigajem.

„Sedaj, pravite, da jo imate tu gori, v Lutrovi sobi?“ je vprašal vitez s tresočim se glasom.

„Dà, dà, tam gori čepi kakor golobica v golobnjaku in noč in dan prejoka. To je revščina, vam pravim. Skrita je pa že tako, da je ne dobite, če do sodnega dne nosljate po gradu. Pa nikar ne zamerite, padre santo, da tako govorim!“

„Cele noči prejoka, pravite?“ Ko bi ne bil Tomaž Ručigaj že popolnoma pijan, bi bil moral čuti, kako je menih z zobmi škripal, ko je to vprašal.

„Saj veste, kaka je ženska. To vam joka za vsako malenkost, tako da ni ženska solza niti vinarja vredna. To jaz vem, ker so krasne oči prejokale zame marsikako solzo. Valga me Dios, da je res tako!“

„Brez tolažbe krščanskega duhovnika ste jo pustili v njenem obupu? To ni bilo pošteno, to je bilo krivično, posebno od vas, ki ste tako rekoč tudi kavalir, senjor capitano.“

To je Tomaža pretreslo, da je pričel v hipu jokati.

„Saj se kesam, santo padre, saj se tisočkrat kesam. In danes ste vi tu in krščanske tolažbe naj ji bodi, kolikor je more želeti! In s tem ključem vam odprem sobano,“ tu je izvlekel nekje velik ključ, „in odprem vam tudi Martina Lutra zaboj, da laže pridete do golobice kot gospod Jurij Ljudevit, ta prekleti jastreb, katerega bi morali na kolo nategniti, da bi mu vse pregrešne kosti popokale po pregrešnem telesu. In zagotavljam vam, sveti oče, tako mi svetih ran Kristusovih in vseh bolečin njegove božje Porodnice, da je ni moči, ki bi mogla zabraniti, da bi vas ne popeljal k nji, ki joka tam gori. Sveti nebeški Oče, če pride sam Jurij Ljudevit in bi se hotel nama ustavljati, bi spoznal bistrega jezdarja Tomaža Ručigaja, ki je grešnike krstil nekdam ob Labi ob Reni ter so ga poštenjaki častili in čislali po španjolski navadi. Pravim vam, sveti menih, če pride Jurij Ljudevit sam in mi le edino zoprno besedo izpregovori, pa mu premerim s svojim starim mečem čreva in mu v usta povem,

da je grešnik in malo prida, ki naj si v čast šteje, če pogine pod mojo roko, ki je morila že boljše može, kot so bili roditelji tega paglavca, tega Jurija Ljudevita.“

Tedaj se je Tomaž Ručigaj dvignil izza mize in je v svoji pijanosti z otročjo oholostjo zakričal proti vratom: „Jurij Ljudevit, prikaži se, zver turjaška!“

In ta klic ni ostal brezuspešen.

V tistem hipu so se odprla na stežaj vrata in na pragu se je prikazal Jurij Ljudevit s svojim bledim obrazom in z golim mečem v roki. Tik njega sta tiščala v malo sobico polkovnik Aricaga in junak Simonović ter s svetlim orožjem zabranjevala izhod.

Tomažu Ručigaju se je tedaj zavrnela mala čumnata okrog in okrog; vse mu je plesalo pred pogledom; a v tej vrteči se zmešnjavi je kot nekako središče tičal temni obraz gospoda Jurija Ljudevita, okrog katerega so se strahovito blesketali svetli meči. Stari pijanec se je pričel tresti in prešinil ga je tak strah, da se je čulo, kako so mu čeljusti šklepetale.

Vitez Janez je v trenutku izprevidel svoj nevarni položaj. A vendar ga niti za trenutek ni zapustila bistroumnost. Premeril je z jastrebovim očesom malo sobico. Nikjer ni bilo izhoda. Tam pri vratih je stal Jurij Ljudevit s svojima tovarišema in pričakovati je bilo, da bodo na mah planili z mečem po njem. Edina rešitev mu je moglo biti edino okno. To je takoj vedel. Na srečo je bilo odprto in toliko široko, da je dajalo človeškemu telesu dovolj prostora, če se je hotelo zriniti skozenj. Vitez Sonce se je obrnil z obrazom k steni in se sklonil pod mizo. Pri tem pa je bliskoma spravil dolgo haljo s sebe in izza pasa potegnil ostro bodalce.

„Pijan menih in pijan vratar?“ je izpregovoril srdito Aricaga, „kaj nam hočeta ta dva?“

„Čakaj malo!“ je vpil Jurij Ljudevit. „Ručigaj, svinja, ali tako izpolnjuješ moja povelja? S kom pijančuješ tu notri?“

„Plemeniti gospod — Jurij — Ljudevit! Nedoržen sem — menih me je zapeljal!“ Tomaž Ručigaj je sekal z rokami po zraku in z veliko težavo spravljal besede iz gr-

la. Pri tem mu je odpadel debeli ključ, s katerim je hotel odpreti vrata menihu, da bi prinesel duševne tolažbe zaprti gospodični. Ta ključ je padel pod mizo, kjer se ga je polastil vitez Janez.

„Nedoržen!“ je Tomaž Ručigaj še enkrat zastokal, potem so ga pa moči zapustile in kakor posekan hrast je telebnil po sobi, da je s svojim debelim trebuhom v hipu pregradil ozko čumnato čez in čez. Tisti trenutek je porabil Janez Sonce v svojo korist. Kakor strela je planil izza mize, kjer je bil na tleh zapustil znak svojega meništva, in priskočil k oknu. Tam pa se je kakor urna veriverica zmuznil po steni navzdol, da je kar v hipu izginil onim v sobi s pogleda. Njegova sreča je hotela, da je bil grajski zid nekoliko nagnjen, ker je proti tlom postajal debelejši in debelejši. Vitez je bil tudi toliko previden, da se je uprl z bodalcem v zid, tako da je bolj polagoma drsal navzdol, ker se je ostro jeklo zadrževalo v razpokah zida. Strgalo mu je nekaj obleke, sicer pa je brez škode zdrknil k tlom, in to tembolj, ker je priletel ravno na kup gnoja in smeti, ki se je že od nekdaj nahajal ondi ter je kvaril zrak na dvorišču turjaškega grada.

Ravno ko je hotel vitez pri oknu izginiti, sta ga spoznala Jurij Ljudevit in polkovnik Aricaga.

„Tako mi vseh hudičev, Sonce je tu!“ je zatulil polkovnik in izvlekel

izza pasa svoj velikanski samokres. Tudi Jurij Ljudevit je grabil po svojem samokresu in napel petelina. Hitela sta k oknu. Ali oba je oviralo široko telo pijanega Tomaža Ručigaja, ki je kakor v sladkem spanju še vedno raztezal one-mogle ude po umazanih deskah. V besni togoti sta ga suvala v trebuh in ga med kletvami odrinila na stran. Ko sta potem dospela k oknu, sta imela priliko opaziti, kako se je Janez Sonce ravno vzdigoval z gnojnega kupa. Dvignil je obraz in ju s krvavim pogledom opazil pri oknu. Trenil je z roko za pas po samokres in ga izstrelil proti oknu. Svinčenka je zadela tik okna v zid, da sta šipa in apno zapršela na vse strani. To je prejkone rešilo vitezu življenje.

„Aricaga, streljaj!“ je zatulil Jurij Ljudevit. Oba sta namerila na onega, ki je z dvorišča uhajal in s pestjo grozil proti oknu. V hipu sta izstrelila samokresa, da se je razlegal pok po ozkem dvorišču. Ko se je dim razkadil, se je Janez Sonce lovil z roko po sivi steni, z drugo pa je grabil po levi rami, kjer se mu je cedila iz obleke rdeča kri.

„Ta jo je iztaknil,“ je kričal Aricaga. „Vsaj levo perut sva mu razdrobila, da ne bo mogel več odrčati.“

„Tako mi svete božje Matere,“ je dostavil Jurij Ljudevit, „sedaj ga imam v pasti in danes se boste prepričali, prijatelji, da Jurij Ljudevit ne pozabi besede, če se mu je rekla proti časti. Da bi le ne bil preveč zadet! Ženico mu hočem pokazati in vpričo njega za njo snubiti, da se mu polajša smrtna ura, Zadel sem ga jaz, ker sem mu ravno v levo ramo meril.“

„Tudi jaz sem tja meril,“ je ugovarjal Aricaga, „in ne ve se, čigava je svinčenka, ki tiči vitezu v kosteh. A jaz imam preklicano gotovo roko, kar bi o tebi ne trdil, Jurij, posebno če si pijan. Danes si pijan.“

„Pustiva prepir,“ je Jurij Ljudevit hladno odgovoril, „in poglejmo rajši na dvorišče, kaj počenja ondi naš obstreljeni vrabič!“

Drli so na dvorišče. Ali prostor, kjer je še ravnokar slonel in ječal vitez Janez, je bil prazen. Na tlaku

je ležal sicer njegov samokres in tudi se je po steni in po zemlji poznalo nekaj rdečih lis. A ranjenec sam je bil izginil, kakor bi ga bila sapa odnesla.

Usuli so se pred grad in prebrskali vse grmičevje daleč naokrog, ali ranjenega viteza vendar niso iztaknili.

Cesar Leopold se je tisto jutro napolil proti Turjaku. Naprej je poslal kneza Lobkovica, sam pa je jahal v spremstvu obeh Turjačanov, deželnega glavarja Volka Engelberta in svojega prvega ministra Janeza Vajkarda, ter ostalega spremstva.

Knez Lobkovic je jahajoč proti Turjaku koval načrte, kako se Turjačanoma za zasmehovanje pred cesarjem to jutro maščuje. Sredi poti se mu je konj spotaknil ob kamen in izgubil podkev. Knez je ustavil konja.

„Vrag vedi, kje sem!“ je spregovoril sam s seboj. „Tega turjaškega gnezda tudi ni nikjer ugledati, dasi se mi je pravilo, da je pokrita cela gora z njim in da je pri nas doma malo takih gradov. Zgubil sem podkev in, če mi živinče postane hrom, se mi lahko pripeti, da prikrevasam na Turjak, ko je njega veličanstvo že davno odrinilo zopet proti Ljubljani. Sveta Marija, sedaj mi pomagaj!“

„Ha, ha! Tičimo v pasti! Ha, ha!“

Zopet se je smejal nekdo knezu Lobkovicu! Poprej v prvi osuplosti je le-ta premeril dolino na vse štiri vetrove, samo svojo bližnjo okolico je puščal iz pogleda. A ravno tu, skoraj tik njegovega konja, je raztezala na zelenem mahu dolga človeška podoba svoje koščene ude in z zvitimi očesci blesketala proti knezu, prav kakor lisjak, če ugleda kuretino. Tudi se je brez vsake spoštljivosti smejal in gonil svoj „haha“, četudi je lahko opazil, kako je gospodu na konju kri zahitela v belo lice.

„Ha, ha, smo v skopcu in ne znamo ne naprej ne nazaj! Oj, preljubi gospod, kako se mi smilijo!“

Prav pri nogah mu je ležala podkev, ali naš Kljukec se je delal, kakor bi je ne videl. Tudi se mu

ni mudilo vstati in nikakor ni kazalo njegovo obnašanje tiste bojazljivosti, ki je navdajala tedanega kmeta pred plemenito gospodo.

„Govoriš nemški?“ je knez osorno vprašal.

„Nemški in laški, signore moj! In če mi plačate pot do paše v Bosno, naučim se vam tudi turškega, ha, ha!“

„Kje je prva kovačnica?“ je vprašal knez dalje in srbeli so ga prsti porednežu s ploskim mečem prepitati hrbet.

„Kovačnica? Na gradu jo imajo. No, pa saj je prah mehak in do tja bo vaš vranec že še pripezal.“

„Pa mi vsaj pot pokaži!“

„Ne utegnem. Tu zadaj leži. Vmes so dolinice, žlebovi in skora-raj povsod se vlečejo pota na hribovje. Lahko zaidete. Kakor bi trenil, boste za Kureščkom, meneč, da ste na Turjaku. Hej, jaz jih poznam, ta preklicana pota! Brez vodnika — pametnega moža, vam bo težavno kreniti na pravo stezo. Taka je. Da naj Bog pomaga!“

„Koliko imam še do tja?“

„Več ali manj, kakor si pot izvolite. Želimeljska dolina je zavita in zamotana, da je malo takih na svetu. Ko bi vodnika imeli, žlahtni gospod, bi že bilo. Ali kje ga dobiti? Tu ravno tiči vrag. Jaz moram še nekaj časa ležati, potem pa hajd proti Ljubljani!“

„Morda se da tvoja stvar odložiti. Kako službo pa opravljaš?“

„V službi svojega dobrega gospoda sem.“

„Kdo ti je gospod?“

„Imenitni vitez Janez Sonce.“

„Do sedaj še nisem čul o njem.“

„Kaj, o Soncu niste čuli in tudi o njegovih zali gospe ne?“ Tu se je Kljukec dvignil z zelenega ležišča in ognjevitno znova povprašal: „Tudi o njegovih zali gospe ne?“

„Do sedaj še ne,“ je Lobkovic hladno odgovoril.

„E, kaj ste spali, milostljivi gospod? Vam niso še nič pravili o gospe Ani Rozini, ki ima mestnega ranarja za svojega očeta in viteza Sonca za svojega moža?“

„Pravi vitez mora biti ta tvoj gospod.“

„Nikar se ne pregrešite, gospod! Lepa ženska je, lepega telesa, lepih oči. In še celo turjaškimi

gospodom ni dalo miru in so jo pograbili ter jo vzeli in odtirali na svoj grad, ha, ha!"

Knez Lobkovic se je stegnil v svojem sedlu kakor zajec, ki sredi polja po sapi razmotruje, od kod mu preti nevarnost.

„Kaj so storili turjaški gospodje?“

„No, zakonskemu možu so vzeli zakonsko ženo in sami bi jo radi imeli. Če bi nas kdo kaj takega počel, napravijo mu sredi Ljubljanskega polja grmado in vso mast bi mu ocvrli s telesa kakor polhu, ki je z nosom obtičal v pasti. Ti turjaški gospodi se pa nič ne zgodil!“

„Kaj so storili gospodje na Turjaku? He, te prav umem?“

„Prav, prav! Zakonsko ženo so ukradli in moža so ji hoteli pobiti, ker jim je stal na potu.“

„Ti se šališ in misliš, da imaš kakega grajskega pisarja pred sabo.“

„Kaj se bom šalil, kaj bom to mislil! Oj, jaz jih poznam gospodske obraze in koj ga spoznam grofa od strežeta. Vaš obraz, milostljivi gospod, je iz prave in dobre rude zlit. Če bi le jaz imel vaše gradove in vaše cekine, ki jih kar čujem ženketati na dnu vaših žepov! Kaj se bom šalil! Sicer pa greste tako na Turjak in če pridete gor, mi pozdravite Ano Rozino!“

„Moj Bog, ali je še vedno v gradu?“ je vzkliknil knez.

„V gradu in pod težkim ključem. Njen mož, naš ubogi vitez Janez, pa tiči v grmovju pod Turjakom in milo ječi, ker mu je Jurij Ljudevit razstrelil ramo, da se mu vidi skraj do srca.“

„Jurij Ljudevit? Kdo je to?“

„Jurij Ljudevit! Ali ga ne poznate našega Jurija, ki nam je ukradel Ano Rozino, da bi spal pri nji, za hrbtno njenega moža? Hudič je in Bog ve, če je krščen po krščanski veri. Turjačan je in njegov oče, pravijo, je koj za cesarjem: iz iste skledje jesta in iz ene in iste mošnje rabita denar. Dobre čase ima pri cesarju in ime mu je Janez.“

„Janez Vajkard! Glavarjev brat?“

„Ravno tisti, milostljivi gospod. Njegov sin pa tiči sedajle na turjaškem gradu in Bog ve, kaj se je že vse zgodilo, ha, ha!“

„Kolikor mi je znano, Janez Vajkard nima sina.“

„V zakonu ga nima, mogoče, da ga nima. Ali zunaj zakona je še široko polje, na katerem marsikaj zraste. Saj veste, kaj hočem povedati, ha, ha!“

Tu se je Kljukec od samega veselja s koščeni rokami tolkel po svojem tankem trebuhu. „Zunaj zakona tudi rož'ce cvetó, moj dragi, in dostikrat še lepše kot v zakonu, ha, ha!“

„Janez Vajkard ima nezakonskega sina!“

„Od glave do nog je nezakonski. Pa kaj mu to škoduje? Belega kruha je sit vsako uro in vina je že popil kakor malokdo turjaških grofov, ki se je rodil v zakonu in po postavah naše svete vere. No, pa če greste na Turjak, ga tako vidite in recite mu, da ga pozdravljam!“

„Janez Vajkard ima nezakonskega sina!“ je naš knez znova vzkliknil. Njega veličanstvo bo raztezalo oči, če se bo vse to zvedelo. Moj ljubi Janez Vajkard, zdaj se bom jaz smejal!“

Srce se mu je širilo v zavesti, da ima svojega nasprotnika v rokah, da ga lahko uniči. In uničiti ga je hotel.

Cesar je s spremstvom prijahal do Lobkovic, ki je ležal pod drevesom. Na cesarjevo začudenje, kaj tu dela, mu je knez povedal, da je nezakonski sin prvega ministra Janeza Vajkarda Jurij Ljudevit ugrabil vitezcu Janez Soncu ženo in jo odpeljal na Turjak; da je Sonce hotel svojo ženo rešiti, pa je Jurij Ljudevit nanj streljal in ga obstrelil.

Cesar je osupnil, da bi imel njegov prvi minister nezakonskega sina. Tedaj se je znašel brat prvega ministra glavar Volk Engelbreht in dejal, da je ta sin njegov, Volkov, pa da se vse življenje kesa tega greha. Volk ni govoril resnice, a je le potolažil cesarjevo jezo in rešil svojega brata Janeza Vajkarda.

Družba je odjahala naprej proti gradu.

Ravno takrat je zbral Kljukec svoje tovariše okrog sebe. Sedel je na smrekovem štoru in štel denar, pri čemer so se mu dolgi koščeni prsti čudno zvijali. Vsakemu je nekaj odštei, a vsakemu se je dozdevalo, da je dobil premalo. Največ je obtičalo gospodarju v žepu. A nikdo si ni upal godrnjati, ker so se bali svojega suhega gospoda. Tudi je temu gledal izza pasa dolg nož in vsi so se še predbro spominjali, kako je bil s tem nožem okljuvan črni Tinač, ko se je nekaj stavljal Kljukcu po robu. Molčali so torej vsi in pokorno spravili tisto malo borov, ki so njim odpadli od zapovednikove mize.

„Tako,“ je spregovoril Kljukec, „dobro letino smo imeli, Bogu bodi zahvala zanjo in Materi božji na Šmarni gori! Sveta Mamika božja na Šmarni gori, v zlat plašč si zavita in že dolgo me je bodel v oči, da bi ti ga vzel, ker vendar ne čutiš ne mraza ne vročine. Jaz sem pa revček, poleti mi je vroče in pozimi me zebe. Plašček sem ti hotel vzeti, a sedaj, ko si mi tako znatno pomagala, sedaj, ko si mi tega pemskega kneza dala v pest, da so cekini kar deževali od nje, sem se zagovoril, da ti pustim še tisti plašček — za eno leto. Potem ti ga pa vzamem, in to tako

gotovo, kakor je Bog v nebesih. To je, če me do tedaj ne ujamejo in mi ne napravijo ostre sodbe, da mi odsekajo dolge roke ali mi požgó z žarečim železjem ude ali me obesijo na hrastovo vejo ali pa me še celó nategnejo na hudobno kolo, da bodo zapokale kosti po meni, da bo joj in groza. Zategadój se je bo treba varovati in kakor lisjak ob pravem trenutku odnesti telo in kožo. Ali ste vse pripravili?"

„Vse,“ je odgovoril Tinač čmerno. „Pa tu smo se še komaj najedli. In malo pospali bi radi, ko smo se vendar celo noč trudili zate in tvojo napolnjeno mošnjo.“

„Hudiča,“ se je zjezil Kljukec, „ali češ zaspati in spati toliko časa, da se prebudiš sodni dan popoldne, da boš Boga gledal, ko bo ravno z apostoli vstajal in se napravljaj na veliko sodbo? Tam gori v gradu je sedaj gospoda in med seboj se kolje. Vrana ne izkljuje vrani očesa. Nekaj časa se bodo klali, potem se pa bodo zopet objemali in povpraševali: ‚Kje je pa Kljukec, da ga obesimo na kako vejo tik pota, ker je vse to zakrivil?‘ Taka je. Da sem jaz tak tepec, kakor si ti, ljubi moj Tinač, bi tu v grmu obtičal, dokler ne pridejo dobri gospodje s težkimi verigami in me odtirajo na ljubljanski grad, kamor tako še kdaj prideva, jaz kakor ti.“

Smejal se je in dostavil: „Hajd na noge! V treh tolpah jo odrinemo čez gore. Tinač, ti greš s svojo čredo v Mengeš; ondi ima Tonhovec tolsto tele in hlev se slabo zapira. Kar pri jaslih ga zakolji in če se hlapec prebudi, mu tudi porini nož med rebra! Ti, enooki, pojdi s svojimi na Šmartin pod Kranjem! Ondi imajo gospod fajmošter debelo vrečo srebrnih tolarjev in vsak večer jih pokladajo pod zglavje svoje postelje, da spijo na njih kakor koklja na jajcih. Glej, da izviješ to posvetno blago pobožnemu možu, da mu odslej ne bo več delalo preglavic v spanju! Če se vrneš s praznimi rokami, ti izbijem še drugo oko in te vržem v Savo pod Podveškimi vrbovjem, da te požro sulci in lipani. Sam pa krenem na Zatičino, kjer je drug dan semenj in kjer me gospod opat pričakujejo h ko-

silu. Sedaj pa le na noge, zverine! V sredo pred Vsemi svetniki bom pri Savi, kjer je v Podveškem robu tista jama. Da boste vsi tam in tudi ve, babnice! Če ne — boste hudiča gledali!"

„Sončev konj je tukaj,“ je Tinač ponižno vprašal, „ali ga smem obdržati zase?"

„Kaj, zase obdržati? Ti dlaka nepoštena, konja obdržim jaz, da ga dam — gospodu nazaj. To je, če se še srečava. Odrinite!"

V hipu so pospravili posodo in obložili svojo tovorno živino. Potem pa so se razpršili na vse štiri vetrove ter lazili po logih in skritih stezah ter stezali dolge roke po tujem imetju, dokler jih ni končno zasačila pravica in jih obesila ali pa s kolesom pokončala. Danes so bili tukaj, jutri zopet tam. Bali se niso ne Boga ne vraga. Bali so se samo enega, svojega koščene-ga gospodarja Kljukca, ki jih je z ostrim dolgim nožem obdržal v strogi pokorščini.

Po odhodu drhali je obtičal Kljukec še nekaj časa na svojem štoru in se tolkel z roko po trebuhu: „Ha, ha, to so teleta, to so teleta! Hi, hi!"

Potem je pa tudi on izginil v goščo in popoln mir se je ulegel na zapuščeno krajino.

XIII

Ko so se bili Jurij Ljudevit in tovariši uverili, da brezuspešno iščejo viteza Sonca, so v svojem srdu planili po nesrečnem in pijanem Tomažu Ručigaju. Izvlekli so ga izpod mize in ga vlekli na široki hodnik. Polivali so ga ondi z vodo in ga topli s palicami, da

se je nesrečnemu kapitanu takoj povrnila zavest. Ali v hipu mu je zopet prešla, ko so mu udarci kakor toča suli na staro telo.

Pustili so ga potem na hodniku, pokritega z bulami in rogovi. Sami pa so s silo razbili vrata v dvorano, kjer so po stenah viseli temni obrazi starih gospodov s Turjaka ter se je samo tu in tam kakor svetla zvezda med meglam prikazoval rožnati obrazek gospe s Turjaka, ki je nekdaj ob strani v železje zavitega moža pretrpela in prevzdihovala dolgočasno življenje.

Ti pa so se malo menili za turjaško preteklost. Sedli so okrog dolge hrastove mize in si dali primesti pijače, dasi so bili že pri dohodu pošteno pijani. Marjanica, grajska kuharica, je morala zopet zakuriti in k ognju pristavljati široke lonce.

Jurij Ljudevit, junak Simonovič in polkovnik Aricaga so potem pili in se pogovarjali. Jurij Ljudevit je bil prepričan, da vitez Sonce sedaj nekje v gozdu umira, sam pa je sklenil odpeljati Sončevko ženo Ano Rozino v Žužemberk in tam preživeti z njo nekaj dni. Vendar se ga je jela polasčati čudna tesnoba, prav kakor bi se tresel pred srečanjem z Ano Rozino, in „pri srcu mu je, kot bi tičal v hladnem grobu“.

Simonovič je predlagal, naj nabijejo in napnejo samokrese, potem pa iz njih cevi pijejo vino. Storili so tako. Napijali so si in streljali v okna na nasprotni strani dvorišča.

Vsi so pritisnili samokrese k ustom in pili. Ko je Jurij Ljudevit srkal zadnje kaplje iz cevi, se mu je pogled nehote zasukal proti vratom. Ravno v tistem trenutku so se bila odprla na stežaj in na širokem hodniku se je tlačila družba, glava pri glavi. Kakor je bil pijan, je Jurij Ljudevit v tej gneči takoj spoznal obraz deželnega glavarja Volka Engelbrehta in svojega očeta Janeza Vajkarda. Tam v ozadju — in Jurij Ljudevit je napel oči — je tudi vitez Sonce kazal svoj blede obraz in s svojimi pogledi bliskal po pijani družbi. A

bolj kot vse to je pretresel Jurija Ljudevita pogled na cesarjevo osebo. Tik praga je obstal — celi družbi na čelu — Leopold in s cesarskim ponosom opazoval tovarišijo pri mizi. Od srda se mu je tresla roka in z groznega, bledega obraza so mu sikali pogledi kot strele.

„Cezar August!“ je Aricaga zatulil in se brez zavesti zvalil pod mizo.

Juriju Ljudevitu je otrpnila roka, da ni mogel niti samokresa vzeti od ust. Prst, ki ga je tiščal pri petelinu, se mu je krčevito zavil: orožje se je sprožilo in začulo se je votlo donenje po široki dvorani. Ondi pri mizi pa se je Jurij Ljudeviti zgrudil v stol, za trenutek pograbil z rokami po razstreljeni, krvavi glavi in potem izdihnil dušo hitro in urno, kakor odnese sapa lahki list v jeseni.

Vse je bilo preplašeno. Samo Leopold je ostal miren in ponosen. Mrzlo je spregovoril: „Vidite, vitez Sonce, Sodnik, ki bo nekoč sodil kralje in berače, mi je odvzel posel v tem primeru. Čast in hvala mu! Naša dolžnost pa je, da se spomnimo nesrečne duše. Oče naš.“

Glasno je molil in cela družba je morala moliti z njim.

15. septembra so se poklonili cesarju visoki stanovi: to je bil dan največjih slovesnosti. Najprej so šli skupaj s cesarjem v stolnico k slovesni božji službi, potem so se vrnili v škofijski dvorec, kjer so izpovedali cesarju vdanost, on pa njim obljubil svoje varstvo; sledila je prisega stanov, potem pa v cerkvi zahvalna pesem.

Nato je bilo kosilo. Cesar je jedel v škofovi palači, stregli so mu dedni dvorniki. Druga gospoda je obedovala v sedanjem župnem dvorcu tik semenišča. „Zbralo se je skoraj sto lačnih in žejnih Kranjskih plemičev. Če človek pregleduje dolgi imenik teh gostov, ki so nosili zvečine nemška imena, takoj opazi, da je od tedaj že skoraj vse zamrlo in da so ponosne družine, ki so nekdanj izsesavale Kranjsko, zvečine izumrle, da ni sluha o njih. In prav je tako.

Ko bi se ti nemski plemiči razmnoževali kakor pesek ob morju, bi morda sedaj v naši slovenski deželi že nihče več ne govoril slovensko.“

Cesar je v židani volji dokončal obed. V svoji milosti je poklical k sebi sedaj tega, sedaj onega in ga počastil s kratkim ogovorom. Hipoma pa se obrne k svojemu državnemu kanclerju in spregovori tako glasno, da se je po dvorani dobro umelo: „Sinzendorf, poglej vendar, so li dospeli moji gostje!“

Spogledali so se gospodje naokrog in vzbudilo se je živahno gibanje med bleščečo se družbo. Sikali so si na uho, kdo so ti gostje, o katerih nikdo ničesar ne ve. Sinzendorf pa je odhitel iz dvorane. V tistem hipu je mignil Leopold deželnemu glavarju, da naj pristopi. Z globokim priklonom je pristopil Volk Engelbreht.

„Sporočite še enkrat visokim stanovom,“ ga je cesar milostljivo ogovoril, „da so dosegli našo največjo zadovoljnost. Tako srečnega kakor danes se nismo že dolgo čutili.“

Volk Engelbreht je hotel ravno izreči zahvalo za milostljive besede, ko se odpro vrata in v dvorano vstopi kancler Sinzendorf. Ob roki je vodil gospo Ano Rozino, ki je žarela v svoji lepoti; to je še povečavala sreča, ki ji je kipelja iz pogledov. Za njima je vstopil tudi vitez Sonce in obstal pri vratih.

Sinzendorf je vodil mlado gospo v sredi med strmečo družbo do cesarjevega sedeža. Tam se je zgrudila Ana Rozina na kolena in rdečica ji je čez in čez zalila zorni obraz. V tej svoji sramežljivosti in tesnobi je bila krasnejša od Diane, ki so jo nekdanj opazovale nepoklicane oči v deviški kopeli. Z všečnostjo se je nanjo opiralo cesarjevo oko, dolgo, skoraj predolgo.

Potem je spregovoril Leopold proti Volkju Engelbrehtu: „Gospod glavar, podajte gospe Ani Rozini roko, da bo mogla vstati! Naša volja ni, da bi klečala pred nami.“

Volkju Engelbrehtu se je vidno podaljšal blede obraz. A bil je toliko dvornik, da je jadrno pristopil, trepetajoči Ani Rozini podal roko in jo dvignil s tisto galantnostjo, s katero bi v enakem primeru

(dalje na 30. strani)

predragi bralci!

NAŠA LUČ se Vam predstavlja v svojem 28. letu. V vsem tem ne ravno kratkem času smo si postali prijatelji, saj smo živeli v istih razmerah, z enakimi problemi.

To medsebojno prijateljstvo se bo nadaljevalo tudi v prihodnosti, o tem smo trdno prepričani. Saj se ne boste spremenili ne Vi, ne NAŠA LUČ. Ona bo slej ko prej glasilo demokratičnih in vrnih Slovencev, Vi boste pa to tudi ostali.

Predvsem za SLOVENSTVO se NAŠA LUČ zanima zato, ker je pač pisana za Slovence. Ne zdi se nam verodostojno vpiti proti krivicam kjer koli na svetu, ob krivicah, ki se gode našemu človeku, pa molčati.

DEMOKRATIČNA je NAŠA LUČ zato, ker je le demokracija vredna človeka 20. stoletja. Demokracija je v bistvu spoštovanje pravic slehernega človeka.

Da NAŠA LUČ izhaja pri svojem pisanju iz spoznanj, ki nam jih nudi vera in sicer katoliška vera, je zato, ker se nam le pogled na svet, kot ga je prinesel Kristus, zdi moder. Vsak poskus, razložiti uganko sveta in življenja brez Boga, je objektivno nemoder. Treba je imeti vsaj malo odprte oči in srce, pa človek zasluži, kje je resnica.

Če komu NAŠA LUČ takšna, kot je, ni všeč, mu pač ni všeč: zato se ne bo spremenila. Spremenila se ne bo, ker se ne sme: sme namreč spreminjati svojo zunanjo podobo, načel ne.

V pričakovanju Vašega sodelovanja Vas toplo pozdravljamo!

Uredniki

slovinci po evropi

anglija

† *Stanko Grozdnik*. — Pokojnik je bil doma iz Škofljice pri Ljubljani. Umrl je vsled raka v bolnišnici v Stoke on Trentu 13. novembra 1978, star 58 let. Pokopan je na pokopališču Burslem pri Stoke on Trentu.

Rajni Stanko je bil kot mlad dečko odveden l. 1942 v znano italijansko koncentracijsko taborišče Renicci v srednji Italiji. Med vojno bil v ilegali četnikov in ob koncu vojne delil usodo begunstva po raznih taboriščih Forlì, Eboli, Münsterlager in Seedorf v Zahodni Nemčiji.

Leta 1947 je prišel v Anglijo in delal kot rudar po raznih rudnikih. L. 1970 je dobil precej hudo poškodbo pri delu; ta je povzročila razna lažja dela v rudniku. Delal je še par mesecev pred smrtjo.

Slovenske družine lansko jesen na Piz Buin-u (3312 m), najvišjem vrhu Predarlske.

Bolezen je vdano v božjo voljo prenašal in do zadnjega upal na okrevanje. Med boleznijo ga je večkrat obiskal krajevni katoliški duhovnik in mu prinesel sv. popotnico.

V Angliji si je postavil lep domek; bil je znan kot velika dobričina, zato so ga tudi domačini Angleži zelo spoštovali.

Zapustil je ženo domačinko, doma v Sloveniji pa brata in sestro. Naj v miru božjem počiva na tujih tleh in tam čaka svoje poslednje vesele Velike noči! Pokojnikovi ženi in sorodnikom izrekamo iskreno krščansko sožalje!

avstrija

PREDARLSKA

Martinovanje: Dolgo se že nismo oglasili. Vendar to ne pomeni, da se je naša dejavnost zmanjšala. Naš dušni pastir g. Janez Žagar privablja lepo število naših rojakov k nedeljskim službam božjim.

Kar se prireditev tiče, je že daleč za nami majniško romanje in piknik na prostem; zaradi udelež-

be se nam res ni bilo mogoče pri-
toževati.

Z avtobusom in mnogimi osebnimi avtomobili smo se udeležili slovenskega romanja v *Einsiedeln* dne 24. 9. 1978.

Velik idejni in umetniški poudarek so dali *proslavi desetletnice* Slovenske katoliške misije v Švicah naši igralci s scensko uprizoritvijo Prešernove pesnitve „Krst pri Savici“.

Dne 18. novembra 1978 pa smo se zopet zbrali v Rankweilu na prijeten *prijateljski večer*. Dvorana je bila nabito polna. Nekdanje „punčke“, znane z otroških prireditev, so že krepko porasle in nas presenetile z živahno igro „Borba za moža“. Ob domači glasbi nam je bilo vsem prijetno.

Slovensko planinsko društvo v Predarlski je na tem večeru priredilo tombolo z glavnim dobitkom: prenosljivi televizor. Zadel ga je prekmurski rojak Štefan Varda, ki je doslej mogel le preko plota gledati, sedaj pa se mu bo obzorje mnogo bolj razširilo. Drugi važnejši dobitek — mikser — je dobil Leopold Arnuš, ki se namerava spomladi poročiti. Upamo, da mu bo njegova izvoljenka same koristne sokove stiskala in mešala.

Ob tej priliki se moramo zahvaliti vsem številnim nabiralkam in nabiralcem daril, ki so s tem ne-

Štefan Varda, srečni lastnik glavnega dobitka na lanski tomboli v Rankweilu.

Tri lepoticke v igri „Borba za moža“ v Rankweilu lani v novembru.

hvaležnim delom pripravili mnogo prijetne napetosti številnim srečolovcem.

Slovensko planinsko društvo je za preteklo sezono pripravilo lepo število izletov. Žal, jih je moralo precej vsled slabega vremena odpasti. Vendar se je 12 izletov posrečilo. Deloma so bile to plezalne ture, deloma družinski izleti, deloma zahtevnejši izleti zakoncev brez otrok.

Udeležba ni bila vedno zadovoljiva, ker je večina naših tukajšnjih rojakov doma na ravninah, drugi pa so konec tedna raje malo poležali, namesto da bi z nekoliko truda dosegli večje užitke.

Dne 28. januarja 1979 bo Planinsko društvo zopet priredilo slovenski veleslalom na planini Gafohl — kot prejšnje leto. Verjetno se bo teh tekem udeležilo tudi več rojakov iz Švice in Nemčije. Opozarjamo vse, na prijavo in pripravo k temu tekmovanju. Tekmovanje se bo vršilo za klubsko prvenstvo, njegovi rezultati pa se bodo istočasno šteli za mednarodno slovensko smučarsko prvenstvo.

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Pozna jesen in njeno muhasto vreme sta bila vzrok, da naši zdomci niso hodili za konec tedna tako goposto domov. Zato je bila v tem času božja služba boljše obiskana kakor poleti, ko je doma vedno dosti dela.

Tudi v našem klubu je bilo življenje bolj živahno in se je parkrat zgodilo, da je bilo pri mizah premalo prostora, čeprav smo mladino poslali v manjšo sobo, ki jo imamo na voljo.

Obhajali smo nekaj godov. Najprej je godovala ga. Fani Häschen, potem ga. Marija Varga in ga. Marija Kovač. Godovnjakinje so se „postavile“ in plačale pijačo, kar je seveda razpoloženje dvignilo in smo prepevali narodne pesmi, da je bilo veselje.

V nedeljo, 19. novembra lani, je bilo v Linzu v Kleinmünchnu ustanovljeno slovensko društvo „Dr. Francè Prešeren“. Društvo ima kulturne in zabavne namene. Izrecno je bilo poudarjeno, da hoče ostati izven politike. Bodočnost bo pokazala, če se bo društvo teh ciljev držalo. Le v tem primeru ima bodočnost. Linški Slovenci, pa naj gre za „Avstrijce“ aličasne delavce, so zaradi slabih izkušenj „alergični“ za politiko. To pa ne pomeni, da niso zavedni Slovenci in resnični domoljubi. Pri prireditvah se bo novo društvo moralo ozirati tudi na farno slovensko življenje, ki ima za seboj dolgo tradicijo.

25. novembra 1978 je v 94. letu starosti umrl v Linzu duhovnik Edvard Wollmann. Rojen je bil sicer v Šleziji, pa je prišel kot majhen otrok v Bosno, tam študiral in bil nazadnje župnik v Dubici. Ob koncu vojne je prišel na Gornje Avstrijsko. V času, ko ni bilo slovenskega duhovnika, je velikokrat maševal tudi Slovincem, za kar smo mu hvaležni. Pokopan je bil na pokopališču v St. Martinu.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Zaradi „martinovanja“ je bila novembrska maša že v soboto, 18. novembra. Azijska cerkev presv. Srca Jezusovega je bila skoraj polna. Kako bi bilo lepo, če bi bila udeležba vedno tako številna! Slovenci bi se morali učiti od Hrvatov, kako je treba skupaj držati. Res je udeležba zvezana z žrtvami, ko so verniki raztrese-

ni po vsem mestu in oklici. Če je nekaj dobre volje, pa je te žrtve že možno doprinesti.

Po maši je bilo „martinovanje“ v „Müllnbräustüberl“. Prostorna dvorana je bila polna veselih Slovencev. Število se je sukalo okrog 200. Za zabavo je skrbela muzikalna skupina „Veseli planšarji“. „Martinovanje“ je organiziralo to pot društvo „Dr. Oton Župančič“.

TENNECK — Naša decembrska maša je bila združena s srebrno poroko g. Slavka Ogorelca in njegove žene Frančiške. Po pridigi sta si obljubila, da bosta z božjo pomočjo tudi do zlate poroke in še naprej lepo složno živela. Želim jima, da bi jo dočkala.

Ker je bil v petek Marijin praznik in je bil konec tedna s tem podaljšan, so skoraj vsi sezonce bili doma pri družinah. Vendar je bila udeležba pri maši nad pričakovanje lepa.

KOROŠKA

SPITAL OB DRAVI — Na misijonsko nedeljo so slovenski verniki napravili misijonsko zbirko in nabrali čez 8000 šilingov, kar je lepa vsota za malo skupino Slovencev v Spittalu. Pokojni župnik g. Anton Miklavčič jih je navdušil za zbiranje. Hvala Bogu, da navdušenje ni z njegovo smrtjo usahnilo. Denar je bil oddan na Slov. dušnopastirskem uradu v Celovcu.

V soboto, 18. novembra, je imel v prostorih otroškega vrtca predavanje o Poljski „romar“ g. Vinco Zaletel. Z izvolitvijo kardinala Wojtyła za papeža je zanimanje za Poljsko v svetu porastlo in so tudi Špitalčani hoteli kaj novega videti in zvedeti o tej deželi.

Mnoga leta je bil otroški vrtec za slovenske prireditve zaprt. Šele zamenjava župana v Spittalu je povzročila večjo odprtost za našo slovensko kulturo. Saj smo se prej zaman obračali na občino, čeprav nam je bilo ob gradnji vrtca zagotovljeno, da bomo lahko imeli svoje kulturne prireditve v njem. Malo prej je bila namreč podrti velika dvorana, kjer smo lahko imeli svoje kulturne prireditve.

TIROLSKA

INNSBRUCK — Dosedanji slovenski izseljenski duhovnik in visokošolec g. Franc Prosenjak iz križarskega reda je v oktobru doktoriral na innsbruški univerzi. K doktoratu mu iskreno čestitam!

Na predlog Slovenske škofovske konference in predsednika škofovske komisije ter nacionalnega direktorja škofa dr. Stanislava Leniča je bil imenovan za njegovega naslednika frančiškan p. Janko Bohak, ki ga naši Slovenci poznajo že od prej, ko je tudi študiral v Innsbrucku.

G. patru Janku želimo pri študiju in pri delu med nami mnogo božjega blagoslova. Veseli smo, da imamo priložnost vsako nedeljo biti pri slovenski maši. Naša dolžnost je pa, da se te maše udeležujemo in da povabimo tudi druge verne Slovence. Saj se vedno najdejo ljudje, ki za našo mašo ne vedó, čeprav so že več let na Tirolskem. Morda je krivda tudi pri nas samih, ker o tem premalo med seboj govorimo.

belgija

LIMBURG-LIEGE

„Vesela mladina“ je 11. novembra 78. priredila *vinško trgatév* v Genku. Večer smo začeli s kulturnim programom, kjer so sodelovale vse naše skupine. Najmlajši so pod vodstvom gdč. Karine in Kristine Ackovič ljubko predstavili nekaj plesov. Mešani zbor je pod vodstvom g. Poldeta Cverleta lepo zapel tri narodne pesmi. „Vesela mladina“ pa je pod vodstvom ge. Anice Varzsak-Kos prav veselo zaplesala in prepevala. Za prosto zabavo je lepo poskrbel naš študentovski ansambel. Le vreme nam ni bilo posebno naklonjeno. Gosta megla je marsikoga pridržala doma. Vendar je v dvorani bilo prav prijetno razpoloženje. Hvala vsem požrtvovalnim sodelavcem, ki so vse lepo pripravili! Priporočamo se tudi za naprej.

„Cecilijanka“: V začetku decembra so pevci „Slomškovega“ zbor in sodelavci imeli družabni večer. Ob domači postrežbi, veseli muziki in prijateljskem razgovoru v slovenski dvorani v Eisdeni jim je večer prav prijetno potekel. Taki večeri utrdijo prijateljstvo in dajejo novih pobud za nesebično delo v prihodnosti. Iskrena hvala našim dobrim gospem, ki so vse tako lepo pripravile!

Naši bolniki: Go. Karolino Podobnik, roj. Vehar, iz Jemeppe-a je zdravnik po uspeli operaciji za mesec dni postal na okrevanje v Spa. Gospa je zvesta naročnica „Naše luči“ in mohorjevka. Prav lepo jo pozdravljamo.

Naši rajniki: Po težki bolezni je umrl g. Alojz Žnidaršič, star 76 let. Živel je v La Brouck-u. Rad je prebiral naš tisk. V domači kraj pri Novem mestu ga je še vedno vlekle. Dolga leta je delal v cinkarni v La Brouck-u. Naj počiva v miru!

V Herstalle-u je ga. Ruža Glavač, roj. Smolčič, postala smrtna žrtev prometne nesreče. Zapuščica moža g. Ludvika in dve nedorasli hčerki. Težko jo bodo pogrešali. Bila je skrbna žena in mati. Žalujočim izrekamo krščansko sožalje.

Vsem rojakom voščimo vso srečo v letu 1979.

Na svojem področju gradimo s poštenim življenjem in resno delavnostjo lepšo prihodnost sebi in drugim. Bodimo ljudje! Zavedajmo se, kaj smo in kaj hočemo!

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

V župni cerkvi Sainte Gertrude v Bruslju sta se 12. novembra l. l. cerkveno poročila g. Fabian Bilič in gdč. Marija Kolar, rojena v Ločah pri Poljčanah. Mladi družini želimo polno božjega blagoslova na skupni življenjski poti. V Bruslju (rue de la Jonchaie 5, 1040 Bruxelles) imata restavracijo „FOLKLOR“ in se vsem rojakom tople priporočata.

V družini Henrika Gorjanec in Brigitte Remy iz Aiseau se je lani 31. 10. rodila hčerkica prvorojenka, kateri so dali ime Agnes. Iskreno čestitam!

Lepo je praznovala svojo 85-letnico življenja ga. Minka Šimenc iz Bruslja, in sicer 21. novembra lani. Vsem, ki so se je spomnili in obiskali, se iskreno zahvaljuje.

Za stalno se je povrnila v domovino ga. Olga Benkovič iz Couillet. V Celju hoče preživeti svoja stara leta v bližini svoje hčerke. Želimo ji vse dobro!

Srečno novo leto 1979 želi vsem rojakom in rojakinjam v Belgiji in drugod po svetu „Zveza slovenskih kulturnih delavcev iz Charleroi“, ki bo v tem letu začela drugo obdobje svojega dela z organiziranjem „SLOVENSKE VESELICE 1979“ v nedeljo, 29. aprila, v župnijski dvorani Familia v Gilly-Haies. Rojaki in rojakinje: podprite, kot doslej, njeno kulturno udeleževanje!

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne do nadaljnega še vedno v cerkvi sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro Vanneau, razen v nedeljo, 14. januarja, ko bo popoldne ogled prostorov Slovenskega doma v Chatillonu in ob petih maša v cerkvi sv. Terezije, ki je poleg doma.

Slovenska pisarna je do nadaljnega še vedno na 7 rue Gutenberg, Paris 15°, métro Charles-Michels, tel. 577-69-93; odprta je vsak četrtek popoldne, sicer pa po dogovoru z duhovnikom.

Pri nedeljski maši bomo obvestili, kdaj bomo prenesli pisarno v Slovenski dom v Chatillonu.

Martinovanje v dvorani v Bagnolet je lepo uspelo in vsem, ki so k uspehu kakorkoli pripomogli, se Društvo Slovencev tople zahvaljuje.

SENLIS (Oise)

V soboto, 18. novembra l. l., je po dolgi bolezni odšel v večno domo-

Dne 17. 1. 1979 bo poteklo leto, odkar je na Hotizi odšel v večnost Matija Zalig, oče gospá Ane, Lize in Kristine v Parizu.

vino Franc Wolf; pokopan je bil v sredo, 22. novembra. Pokojni je bil rojen leta 1920 na Goričkem v Prekmurju, v Francijo je prišel leta 1937. Ženo je zgubil pred tremi leti. Vsem njegovim, posebno hčerki Denisi in sinovoma Francoisu in Gérardu, izrekamo toplo sožalje, pokojni pa naj uživa blaženi pokoj pri Bogu!

SULLY-LA-CHAPELLE (Loiret)

S 17 leti je Francè Purkart, doma iz Cente pri Robu v Dolenjskem leta 1938 prišel na delo v Francijo. Pridno je delal. Leta 1945 se je poročil s Sido, roj. Časar, doma iz Ženavlja na Goričkem. Zadnja leta si je uredil lep dom. Pa je prišla huda bolezen, rak, in pa sredi upov in načrtov za bodočnost pretrgala življenjsko pot. Ko smo se 29. 11. lani poslavljali od nje, so prijatelji in znanci napolnili cerkev in tako izrazili vero v vstajenje v Kristusu, ki naj tolaži njegove, zlasti zelo prizadeto gospo Sido, pokojnemu Francu pa naj v večnem življenju dá uživati nebeško srečo, ki presega vsa človeška upanja.

MELUN (Seine-et-Marne)

Skupno mašo bomo imeli v poljski cerkvi v Dammarie v nedeljo,

14. januarja, ob devetih zjutraj. Vsi prijazno vabljeni!

SLOVENSKI DOM V PARIZU

Z vašo pomočjo, dragi dobrotniki, smo torej vkljub vsem težavam uresničili naše skupno dolgoletno prizadevanje: imamo svoj Slovenski dom.

Upravičeno smo lahko ponosni in veseli, čeprav moramo takoj povedati, da s tem še ni vse končano.

Res smo dobili vsa potrebna dovoljenja, za kar je bilo mnogo dela in dosti potov, toda priznati moramo, da smo se malo uštelili, ker smo računali, da bomo istočasno prodali prostore na 7 rue Gutenberg. Ker nam to ni uspelo, smo morali, da smo sploh lahko kupili, vzeti dve posojili, eno za 250.000 F in drugo za 50.000 F. Sedaj moramo poskrbeti, da bomo ti dve posojili čimprej vrnilli. Prvo posojilo bo, tako upamo, krito s prodajo prostorov na Gutenbergu, za kar smo, kot rečeno, računali, da bomo lažje in hitreje našli kupca.

Postavlja se vprašanje, kdaj bomo mogli prenesti vse svoje delo v novi dom. Prejšnji lastniki so se po dogovoru, kot je bil sklenjen v kupni pogodbi, pred Božičem preselili iz hiše. Hišo samo pa moramo najprej vsaj malo opremiti, pritličje preurediti, prezidati in preurediti pa zlasti prejšnjo delavnico, da bomo imeli primerne in prijetne prostore za vse naše delo in vsa naša srečanja. Dom mora biti tak, da se bo vsak počutil res doma.

Mi bi seveda radi, da bi to bilo čimprej narejeno, toda vse to je odvisno od tega, kdaj in s kolikimi denarnimi sredstvi bomo razpolagali. Dosti potrebnega dela bodo gotovo napravili pariški rojaki sami, toda vsega ne morejo, ker so varnostni predpisi in pogoji zelo strogi tako glede materiala kakor tudi glede vseh napeljav in preureditve na splošno; na drugi strani bo ves material za preureditev potrebno nabaviti in končno mora podjetnik, ki bo opravil najbolj važna in odgovorna dela, prevzeti

pred oblastmi vso odgovornost, nam pa nuditi vsa jamstva.

Zato se z zaupanjem obračamo na vse, ki se zavedajo pomena našega doma, da nam pomagajo, da zadevo izpeljemo do konca.

Nikogar ne silimo, vsakega pa lepo prosimo. Prepričani smo, da vsak dobro razume, da tudi nam prosjačenje ni prijetno, samo zavest, da bo to skupni dom vseh in da bo vsem služil, nam daje pogum in pravico, da prosimo.

Darove za Slovenski dom v Parizu pošiljajte na poštni čekovni račun:

C. C. P. PARIS 19285 04 F
MISSION CATHOLIQUE
SLOVENE
7, rue Gutenberg
75015 PARIS

ali pa bančne čeke na isti naslov ali pa izročite svoj dar našim poverjenikom.

Odbor za SDP

PAS-DE-CALAIS in NORD

Z zaupanjem v Gospoda in božjo Mater Marijo smo stopili v novo leto 1979. Sveta Barbara nas je zbrala okrog oltarjev, kjer smo pomolili za naše drage rudarje, žive in umrle. Nato smo pa v prijetni družbi članov Društva sv. Barbare ali pa v družinskem krogu preživeli rudarski praznik. V Méricourtu nas je obiskal g. Silvester Česnik CM. Hvala mu za ta kratek, pa vesel obisk!

Ker je bil na sv. Miklavža veroučni dan, je ga. Albina Razložnik pogostila vse otroke z dobrimi kolači. Otroci se ji toplo zahvaljujejo!

Vsako soboto je v slovenski kapeli in okoli nje veselo vrvenje. G. Janez Babnik ni samo prebarval zunaj in znotraj našo kapelo, ampak napravil tudi čudovito lepi stenski sliki „Mater izseljencev“ in Slovenijo z izseljenskim grbom. Prav tako so delavci napeljali centralno kurjavo, da nas pri polnočnici ne bi zeblo.

8. novembra lani je po krajši, a hudi boleznii preminil v bolnišnici v Lensu Franc Gačnik in svojem 55. le-

tu življenja. V 13. letu je odšel v rudnik in je v njem opravljaj najtežja dela, zato je le malo let mogel uživati svoj pokoj. Vedno vedrega značaja je vsakemu vlival optimizem, saj se je tudi po težki operaciji še tik pred smrtjo znal svojim nasmejati. Poleg zelo preizkušene žene zapuščča tri sinove in dve hčerki. Pokopan je bil 10. novembra l. l. v Noyelles-s-Lens, kjer so se v velikem številu zbrali slovenski rojaki in domačini.

V Lillu je nenadoma lani 20. novembra odšel v večnost Josip Stanoveč, ki je že dolgo let bolehal na silikozi in srcu. Ob napolnjeni cerkvi N. D. de Lourdes smo se od njega poslovili. Zapuščča ovdovelo mater in štiri otroke, ki so ostali sirote brez očeta in matere. Pogreb je bil 24. novembra lani na pokopališču Calon.

Naj se pokojnika spočijeta v Gospodu. Njih družinam pa naše iskreno sožalje!

Vsem rojakom voščimo milosti polno in srečno novo leto 1979.

Stanislav Kavalar

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Najprej hvala lepa vsem, ki so se me v molitvi spominjali v času moje boleznin in mi s pismi dajali poguma!

Zatem pa prav srečno novo leto vsem bralcem „Naše luči“!

O počitnicah nas je za vedno zapustila dobra slovenska žena *Jelena Ujevič*; kmalu je odšel za njo tudi njen mož Nikola. Živela sta v Metz in bila naročnika „Naše luči“. Hčeri in sinovom naše sožalje, umrlima pa večno plačilo v nebesih!

Društvo slovenskih rudarjev v Aumetzu, katerega člani so tudi nekateri Slovenci iz Tucquegnieux, je tudi letos priredilo *Miklavžev večer*. Ob tej priliki so upokojenci in otroci prejeli lepa darila, člani in članice pa — stari 80 let ali več — še velik šop nageljnov. Med drugimi sta bili tako počeščeni tudi gospa *Veronika Biščak*, vdova po pokojnem Štefanu, ki je vodil v Aumetzu društveno petje od leta 1930 do svoje

vrnitve v domovino; druga članica, katero je društvo počastilo, je pa žena učitelja *Jankoviča*. Obe sta bili tega priznanja zelo veseli in se društvu iskreno zahvalujeta.

Društveno petje odraslih še vedno vodi priznani pevovodja *Andrej Pišlar*, mladinski zbor je pa zdaj prevzela članica *Anica Levart*, poročena *Cararo*, katero je že pred zadnjo vojsko poslal omenjeni učitelj v Ljubljano, da se je tam pripravila za svoje izobraževalno delo. Prepričani smo, da bo, kakor doslej gospa Petkovšek, od zdaj naprej tudi Anica žela prav lepe uspehe.

J. J.

VZHODNA LOTARINGIJA

Kolikor mogoče na kratko poglejmo nazaj v preteklo leto in v leto 1979!

Pogled nazaj: Stojimo — kot pravi zelo točno g. Vinko Žakelj — kakor koklje ob vodi, ki gledajo s skrbjo, kako plavajo goske, katere so one imele v oskrbi, brezskrbno na vse strani in se nič več ne brigajo za koklje, ki kričijo vse obupane, kaj bo z mladimi. Tako so tudi starši skoraj izgubili oblast nad otroki, ki gredo od doma: plavajo, skačejo, plešejo itd.; komaj pridejo iz šole, so že v športu. O svojih starših imajo čisto svoje mišljenje: treba, da jim vse kupijo, jih vozijo na športne vaje itd. Mladina hoče imeti že doma kot tudi pri godbi in drugih nastopih ter za zabavišča krasne, najmoderneje obleke. Doma hitro pojedó, kar jim matere morajo skuhati, nato radio, kasetna glasba, televizija, hribje in doline, družba s fanti in dekleti, plesne dvorane in druge prireditve, dokler jih zaspanec ne spravi v posteljo.

Starši morajo kupiti mladini motorje; fantje nato drvijo z njimi po cestah, da zadnji trenutek komaj skočiš proč, da te ne poderejo.

Je sicer še precej takih fantov in deklet, ki gredo pred nastopom skupnega življenja pred oltar, veliko pa jih pravi: „Ona zasluži, jaz zaslužim, oba živiva kar dobro tudi brez cerkvenih ceremonij.“ Ko

starši vzamejo v roke časopis, berejo o grmadi nesreč: Toliko mrtvih na cestah, strojnice podirajo ljudi, potresi rušijo cele pokrajine itd. Kje pa je mir? Ali si še tako nesepameten, da ga iščeš po svetu?

Znani so nam krsti, poroke, pogrebi — ni jih treba ponavljati; tudi maše, spovedi, obhajila so bila vmes. Vse to smo slišali in brali med letom.

Zdaj pa *pogled naprej*: Bog je še, vera pride in izginja, ljubezen ni več angelska, vse nekam drvi — kam? Kdo ve!

Vse to pa nas opominja: Ti si vendar človek, ne žival! Bodi torej pameten, vzgajaj otročiče, da bodo ljubili in spoštovali očeta in mater, ki je večkrat zapuščena od vseh. Vrni se k Bogu — pripelji otročiče k Mariji, pokaži jim nesrečo brez Boga! Ko greš ves razočaran v posteljo, vzemi rožni venec v roko in misli na našo ljubo Mater Marijo, misli na njenega Sina, Odrešenika sveta — in lažje ti bo!

Vse maše bodo oznanjene, vse nedelje in praznike in med tednom te čaka dušni zdravnik, da te reši sužnosti greha: dobra spoved, sveto obhajilo dá tebi in tvoji družini pravo pamet, zadovoljstvo in nujno potreben mir srca!

Tu se še enkrat zahvalim Bogu, dobri nebeški Materi Mariji, vsem duhovnikom, vsem prijateljem, cerkvenim in svetnim oblastem, vsem staršem, prijateljem in znancem: ogromno dobrega ste storili, ni dneva, da ne bi mislil na vas, dragi dobrotniki!

Vaš Stanko iz Merlebacha

nemčija

OBERHAUSEN

Dragi naši rojaki! Valentin Vodnik je ob novem letu 1800 zapisal: „Za nov' let' ne vem perneslo kaj bo. Ga mislim pregledat', ob leti povedat': kak' dobro je b'lo.“

V novo leto vstopamo z mnogimi pričakovanji. Eni čakate roj-

Uspelo martinovanje:

Slovenska skupnost v Oberstenfeldu je priredila v soboto, 11. novembra lani martinovanje. Vabilu se je odzvalo lepo število slovenskih in nemških gostov, da se je farna dvoranica napolnila.

Družabnega večera se je udeležil tudi krajevni nemški župnik, kateremu so rojaki izročili majhno darilce v znak hvaležnosti, da ima odprto srce tudi zanje. Večer je potekal v veselem vzdušju ob poskočnih vižah, domači kapljici, klobasah in petju.

Molitev in pesem v 6 jezikih:

V nedeljo, 10. decembra l. l., smo imeli v Schwäbisch Gmündu mednarodni dan s skupno mašo, katera se je udeležilo 6 narodnosti. Med mašo smo večkrat slišali tudi slovensko besedo in med pesmi vključili „Je angel Gospodov...“. Pri darovanju sta mladince v narodnih nošah (Dežman Tatjana in Bojan) položila na oltar slovensko potico, darilo gospe Bajtove.

Skupna maša v šestih jezikih je poudarila misel, da smo vsi katoličani vkljub razliki v jeziku ena božja družina.

Velik Miklavžev koš:

Miklavževanja si v Stuttgartu ne moremo več odmisлити. Nedelja 10. decembra lani je to jasno potrdila. Tako rekoč vsa nebesa so bila na nogah, da sprejmejo in obdarijo blizu 250 slovenskih otrok, zbranih v dvorani pri cerkvi St. Konrad. Sv. Anton je pletel košare, sv. Peter je pripravil in štel darila, angeli pa čistili in likali Miklavževo obleko. In tudi pekel si ni privoščil miru. Parkeljni sedem po številu, so si brusili krepplje, da obračunajo z vsemi, ki so podlegli sedem glavnim grehom.

Glavna točka je bil seveda na-stop Miklavža, ki je hvalil in grajal. Ko je segel v zvrhan koš daril in začel deliti starim in mladim, je srca zemljanov napolnilo veselje in mir. Miklavž je pač odsvit božje dobrote.

Gospa Angela Guček iz Moersa
(Dol. Porenje) — 80-letnica.

tografiji! — ji še do danes ni izginil z obraza. S svojimi starši je prišla v Nemčijo v Moers kot 9-letna deklica.

Že 17-letno je kaplan Högenketter „za tri ure poročil“, kajti mladi soprog je takoj od poroke moral na fronto. Vrnil se je in sta s tremi otroki preživela zelo srečen zakon do leta 1948, ko ji je umrl. Našega jezika jo je naučila dobra mati. Glasno ji je morala brati iz slovenskih časopisov in sorodnikom v domovini pisariti pisma. Sama rada pripoveduje:

„Ugaja mi v Nemčiji, rada grem domov v Slovenijo po dvakrat na leto. Pomislite, 38 let sem jo nosila v srcu in jo šele 1946 prvič obiskala. Doma so mi posebno všeč slovenska božja pota. Tukaj prav rada pridem k slovenski maši. Enkrat na leto pa čisto sama poromam k Mariji v Kevelaer. Veste, ljubemu Bogu moram biti iz srca hvaležna, da me je ohranil verno in Slovenko.“

Draga naša gospa Angela! Vaši rojaki Vam za Vaš rojstni dan iz srca čestitamo. Ohranite Vaš lepi nasmeh! Je pristen, ker prihaja iz vernega, zvestega srca in nam razodeva veliko več, kot je v teh skromnih vrsticah o Vas zapisanega.

stvo otroka, drugi zaposlitve, zopet drugi rešitev pokojnine. Nekateri čakate na nov avto, na novo stanovanje, zopet drugi pričakujete, da se boste to leto za stalno vrnili v domovino, da boste ozdraveli, da boste končno srečni in zadovoljni itd. itd.

Kot kristjani stopamo v novo leto z vero in z zaupanjem v Boga. Tako bomo lažje vse prenesli, vse razumeli. Če se kdo oddaljuje od prave poti, se nam že v naprej smili. Izgubil bo orientacijo svojega življenja in na koncu srečo. Pazimo torej!

In naše novice? Iz Essna zaenkrat nič dobre. Verniki od tam sporočajo: Naš dragi gospod župnik lfko je resno zbolel. Ravno ko je „premrzla zima čarala po šipah naših stanovanj prve ledene rože“, je naš gospod zbolel za mučnimi „obraznimi rožami“. Te neprijazne „rožice“ pa rade zbudijo še kako drugo bolezen. G. lfko je bil doslej vedno pravi korenjak in je sedaj prvič v svojem življenju v bolnišnici. Zato upamo, da se bo kmalu postavil na noge. Kar dolg čas nam je bilo pri bogoslužju brez njega.

In nauk za vse: Verniki so dolžni pomagati čuvati zdravje svojemu duhovniku — ne samo zato, ker je človek in se nam smili, če se preveč žene in si dela skrbi za ljudi (kakor se je vseh 17 let g. lfko), ampak tudi zato, ker slovenski škofje verjetno še dolgo ne bodo mogli dati kakega novega duhovnika sem v Porurje. Dobri verniki pa ohranjajo duhovniku zdravje, če mu radi pomagajo, mu dajejo priznanje za njegovo delo in mu privoščijo tudi zelo potreben počitek. Ni neznano v Essnu, da radi ljudje večkrat pozno ponoči kličejo duhovnika za popolnoma nepotrebne in brezpomembne stvari.

Brez zamere in veliko zdravja v novem letu!

Gospa Angela Guček iz Moersa praznuje ta mesec svoj 80. rojstni dan. Prismejala se je na svet na Bevškem v Zagorju ob Savi 27. januarja 1899 in tisti nasmeh — oglejte si jo dobro na jubilejni fo-

Firma Junkers v Wernau na Württemberskem izdeluje najmodernejše ogrevalne peči na plin. Ješeni 1978 je podjetje povabilo škofa Moserja iz Rottenburga (tretji od leve), da si ogleda obrat in pogovori z delavci. Obisku tovarne se je pridružil dekan Mühleck iz Esslingena (tretji od desne), škofiljski referent za tuje delavce Mühlbacher (prvi od leve) in izseljenski duhovniki.

Slovenski otroci po maši v Ludwigsburgu v Nemčiji. Lani so šli vsi k slovenski birmi v Stuttgartu.

BAVARSKA

MÜNCHEN

Naše maše v novembru in decembru so bile kot običajno v teh mesecih dobro obiskane. Tudi *obhajilna nedelja*, ki so vse v naši župniji prve nedelje v mesecu, vsako pot bolj opravičujejo svoje ime. Posebej je treba omeniti, da smo imeli 19. novembra *škofovo mašo*: maševal in pridigal je pomožni škof iz Toronta (Kanada) dr. Lojze Ambrožič. Razumljivo je, da je bila cerkev bolj polna kot sicer, tudi petje je bilo bolj navdušeno — moški pevski zbor je lepo zapel dve pesmi — posebno pa smo bili veseli škofove preprostosti in domačnosti: po maši je šel od skupine do skupine naših rojakov pred cerkvi in s slehernikom spregovoril nekaj besed. Damjana iz drugega razreda mu je v narodni noši korajžno povedala nekaj verzov v pozdrav in izročila šopek rdečih nageljnov.

Debatna ura, razgovor z mladimi in srečanje ministrantov so naše običajne prireditve vsak mesec. Udeležbo skušamo povečati, čeprav bi bilo nápak kogar koli siliti.

Na *predšolskem in šolskem tečaju* smo se poleg rednega učenja pripravljali tudi za nastop na *miklavževanju*: otroci so deklamirali pesem „Nocoj je Miklavžev večer“ in zapeli „O, Miklavžek ljubi ti.“ Odrasli igralci — 15 jih je bilo — so nam najprej zaigrali zabaven prizor iz nebes, zgrajen na napetosti med dobroto sv. Antona in stro-

Nagrado je odnesel A. Metež:

Razpisano nagrado (ekumensko sveto pismo) za najlepši opis naslovne slike „Naše luči“ št. 9/78 je odnesel Alojz Metež iz Böblingena. Opis lahko berete v Naši luči št. 10/78 na strani 31. Pričakujemo, da se bo g. Metež še kaj oglasil, ker ima očitno pisateljsko žilico.

Se 5 čestitk h krstom:

V preteklem letu smo v vsaki številki „Naše luči“ poročali o krstih. Tu čestitamo še petkrat za nazaj:

v Holzgerlingenu Mikuš Bogomiru in Silvi k hčerkici Tanji; v Besigheimu Kline Ivanu in Miri k hčerkici Moniki; v Göppingenu Gregorič Ivanu in Angelici k sinku Ivančku; v Stuttgartu Glavica Ivanu in Anici k hčerkici Patriciji; v Schwäbisch Gmündu Antonu Šantl in Jožici k sinku Kristjanu.

gostjo sv. Petra, potem je pa Miklavž klical na oder 105 otrok: tolikšnega števila obdarovancev ni bilo pri nas doslej še nikoli. Parkeljni so hoteli starejše otroke nekoliko ostrašiti, pa so imeli bolj malo uspeha. Na koncu so se vsi otroci fotografirali skupaj s sv. Miklavžem. Posebno za otroke je bilo miklavževanje veliko doživetje in vsem, ki so jim ga pripravili, gre iskrena zahvala!

Krščen je bil Peter Zupan, sin Janeza in Ivanke, roj. Jerina. Staršem iskreno čestitamo, otroku pa želimo vse dobro!

LEBACH

V zelenem Posarju so razkropljeni mnogi Slovenci, ki so kljub precejšnjim razdaljam med seboj lepo povezani. Dokaj številni se sestajamo vsako zadnjo nedeljo v mesecu *pri slovenski maši*; nekateri prevalijo tudi več deset kilometrov in pridejo. Pri naših mašah se radi zadržijo nemški verniki, ki jim je vseč lepo petje. Nasploh pa je vselej ob naših srečanjih veselo in živahno

V soboto, 30. septembra 1978, smo se veselili s Svetelškovo družino, ko smo obhajali *poroko* njihove najstarejše hčerke. Ob navzočnosti njunih staršev, sester in

*Irena in Clode,
trdno stojta
drug ob drugem
na vajini skupni
življenjski poti!*

drugih sorodnikov ter prijateljev in znancev sta si med mašo izrekla Irena in Clode medsebojno privolitev za skupno življenje. Po lepi slovesnosti v cerkvi je sledilo po stari navadi veselje, ki je trajalo pozno v noč.

dika nekaj velikega, je ŠOLA ZA RESNIČNO ČLOVEČANSTVO. Bodimo ji tudi v letu 1979 zvesti v DEJANJIH, ne samo v besedah!

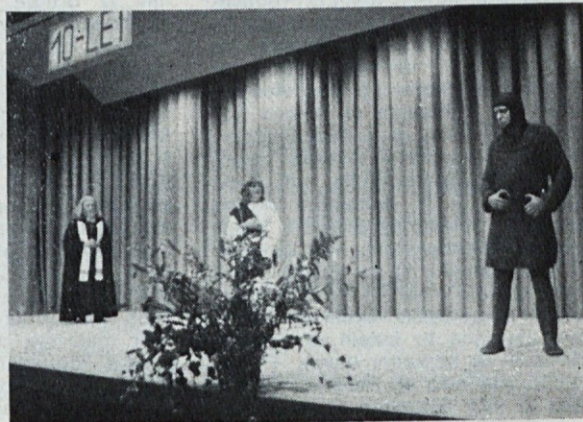
Vsem iskrena hvala za sodelovanje!

Naj bo sreča in blagoslov božji z nami vsemi!

„Družinski večer“: V soboto, 2. dec. lani, je Društvo sv. Barbare v Lindenheuvelu za svoje člane organiziralo družinski večer. Na programu je bila skupna maša, večerja, tombola in prosta zabava, ki sta jo vodila holandska godbenika. Povabljeni so se odzvali polnoštevilno. Bilo je prav prijetno.

„Škrjančki“, naši najmlajši, vabijo na svoj praznik, ki bo 1. nedeljo v januarju 1979 (7. jan.) v Nieuw Einde v šoli na Adenauer laan. Začetek bo ob 15. uri. Prijdite! Bo zelo družinsko.

Duhovnik, Bogomila in Črtomir iz scenske uprizoritve Prešernovega „Krst pri Savici“ ob priliki lanske proslave 10-letnice Slovenske katoliške misije v Švici. Igralci te uprizoritve so bili naši rojaki iz Predarlške.

nizozemska

Martinovanje: „Zvon“ in Društvo sv. Barbare sta lani 18. 11. v Heerlerheide imela svojo letno prireditev, tradicionalno družabno srečanje, katerega se tudi mnogi Holandci radi udeležujejo.

Razpoloženje je vedno zelo veselo, za pijačo in jedačo je zelo dobro poskrbljeno po zmerni ceni. Prijatelja Theunissen in Taschauer, oba člana „Zvona“ in „Barbare“, z nami povezana po svojih ženah, sta letos napravila 2500 čevapčičev, pa je bilo vse prodano že pred 23. uro. Odbor „Barbare“ in skoro vsi člani „Zvona“ so pridno delali ves večer in skrbeli, da so gostje bili v redu postreženi. To je lepa vzajemnost, lep duh požrtvovalnosti. Saj drugače ni mogoče! Vse, kar kot skupnost imamo, stoji na brezplačnem delu, je sad nesebične ljubezni do skupne stvari, do naših skupnih idealov.

Naša skupnost je tudi s tega vi-

Na prvo nedeljo decembra l. l. se nas je zbralo veliko število k slovenski maši v Zürichu. Videti in slišati je bilo, da ni tako, kot ob navadnih nedeljah. Pričakovali smo Miklavža, ki nam je obljubil obisk po maši. Vsi veliki in mali smo napeto upirali oči na oder in nestrpnost pričakovali velikega prijatelja otrok in tudi odraslih. Vsi smo bili kot otroci.

Naši malčki so ga na odru najprej pozdravili z lepo deklamacijo. Ko je pozdravil vse, ki so prišli od blizu in daleč, se je posebej zahvalil nastopajočim in jih takoj obdaril. Nato je začel deliti darove še drugim. Darov je bilo toliko, da jih je moral na saneh pripeljati in še dva angela sta mu pomagala.

K vsakemu otroku se je sklonil, ga vprašal, če zna kaj moliti ali zapeti. Seveda je večina pokazala, da zna in še kako gladko! Le nekaterih je bilo strah parkeljnov, ki so včasih le malo preveč na glas zarožljali; takrat so se malčki v joku in strahu stisnili v naročje svojih staršev. Lepo je bilo slišati, kako znajo naši otroci moliti in peti v svojem, materinem jeziku. Tudi za to jih je Miklavž še posebej pohvalil.

Bolj kot otroci pa so se bali Miklavža oziroma parkeljnov odrasli, saj skoraj nobeden ni upal stopiti na oder — v strahu, da ga bo parkelj zgrabil.

Ko je končno po dveh urah raz-

delil vse pakete, se je poslovil z obljubo, da pride spet drugo leto. Takrat pa smo že tudi mi čutili lakoto in žejo ter z užitkom segli po naših dobrih kranjskih klobasah in pijači. Tudi veselih melodij, ki so kar silile na ples, ni manjkalo, kakor tudi ne naših slovenskih narodnih pesmi, ki so se raz-

legale zdaj in tam, zdaj v onem kotu dvorane. Bilo je tako lepo, da smo se še ob 20. uri le neradi poslovili.

V Oltenu pa jih je Miklavž obiskal 9. decembra lani.

Za božične praznike se je odpravilo veliko število naših rojakov domov, kjer so med svojimi,

v domači cerkvi in ob domačem ognjišču preživeli ta najlepši družinski praznik. Mi, ki smo ostali tu, smo se zbrali na sveti večer ob deveti uri k polnočni maši in tukaj dali duška našim lepim božičnim pesmim — in tudi nam je bilo lepo, kar smo iz srca želeli tudi vsem drugim.

slovinci ob meji

KOROŠKA — 4. novembra so v Dobrli vasi odprli novo meščansko šolo, ki je stala 39 milijonov šilingov. Prvotno je bila vsa proslava predvidena le v nemščini. Šele na ponovne proteste Slovencev so peli tudi slovensko. — Društvo „Naš otrok“ je 10. novembra slovesno odprlo dvojezični otroški vrtec v Celovcu. Odprtja se je udeležil tudi celovski župan, čeprav občina doslej za vrtec še ni nič prispevala. — 29. oktobra so ob proslavi devetdesetletnice šmihelske posojilnice odprli in blagoslovili nove prostore. — Mariborska založba „Obzorja“ je v 1800 izvodih natiskala knjigo Marjana Remica „Koroška pričevanja“. — Tudi na Žihpoljah so zgradili novo osnovno šolo, ki je stala 14 milijonov šilingov. Odprte šole se je vršilo s proslavo v obeh deželnih jezikih. — Spevoigra „Hiša tete Barbare“, ki jo je nastudiral „Oder mladje“ doživlja velik uspeh po vsem južnem Koroškem. — V dvorani „Aula Slovenica“ je 21. nov. predaval univ. docent z Dunaja dr. Otto Kronsteiner o „Slovani v Avstriji iz vidika krajevnih imen“. Predavanje je bilo silno zanimivo, saj je predavatelj pokazal na imenih, da so Slovenci in severni Slovani bili naseljeni skoraj po vsej Avstriji, razen na Tirolskem (z izjemo Vzhodne Tirolske) in v delu Salzburgske. — Slovenska tovarna smučí „Elan“, ki jih uporablja tudi Šved Stenmark, je 2. decembra odprla športno trgovino na Brnci. V gradnji je prav tam tudi tovarna Elanovih smučí, ki bo nudila okrog 100 delovnih mest. — Po dolgih debatah je celovška škofijska finančna zbornica le izdala dvojezične obrazce za cerkveni davek. Poštenemu kristjanu se vsiljuje vprašanje, le kdo Slovence tako sovraži

v zbornici, da je tiskanje teh toliko časa zaviral? — Slovensko planinsko društvo (SPD) v Celovcu je praznovalo 25-letnico obstoja. Društvo ima svojo planinsko kočjo na Bleščeči planini (1100 m) pod Jepo „Koča nad Arihovo pečjo“. — Prosvetno društvo „Rož“ iz Št. Jakoba je zaigralo v Pliberku igro „Drevesa umirajo stojé“. Z njo so nastopili tudi v Ločah. — „Dom v Tinjah“ je organiziral v svojem domu skupni dopust s programom. Vsi udeleženci so bili z dopustom zelo zadovoljni. — Celulozna tovarna na Rebrci še vedno ne dela. Lastnica dolguje že nekaj mesecev plače delavcem, ki prihajajo na delo. Slovenija kupuje 80 % proizvodnje in je pripravljena kot delničar tovarni pomagati, čemur pa se upira koroški „Heimatdienst“.

GORIŠKA — Na tiskovni konferenci je goriški nadškof Cocolin predložil 4 listine. Prva govori o cerkveni imovini; druga o preosnovi nadškofijskih uradov; pravnega, pastoralnega in upravnega; kurija bo v bodoče dvojezična; tretja govori o duhovnikih in njihovem poslanstvu; četrta pa o ureditvi nadškofije v osem področji; slovensko področje bosta sestavljala dekanata Devin in Štandrež ter slovenski verniki iz drugih področij. Goriška slovenska duhovnija bo postala personalna župnija. — Goriška „Cecilijanka“, ki jo je spravil v življenje pok. prof. Mirko Filej, je letos praznovala 20-letnico. Na koncertu lani v soboto, 18. nov., je nastopilo 9 zborov, v nedeljo pa 10 zborov. Koncert je bil v dvorani „Katoliškega doma“ v Gorici. — V sovođenjski tekstilni tovarni so odpustili 64 delavcev, kar je privedlo do stavke v podjetju. Za sodelavce se je potegnil tudi sovođenjski župan Češčut, sam delavec v tovarni. Zaradi masivnih napadov PCI (Italijanska komunistična stranka) proti županu je ta odstopil. — Odkar je oddajnik bil postavljen na štever-

janski grič, se Ljudski radio — Gorica spet dobro sliši. Redne slovenske oddaje so se začele spet 27. novembra od 19.15 do 20. ure.

TRŽAŠKA — Neznani mazači so 19. novembra popisali stene slovenske osnovne šole v Barkovljah s protislovenskimi napisi. — Oopenska hranilnica je 5. nov. obhajala 70-letnico delovanja. — Trgovski šoli v Trstu je rimsko prosvetno ministrstvo priznalo samostojnost. Dolej je bila šola pododdelek italijanske trgovske šole. — Ob 30-letnici smrti Iga Grunda je bilo v Nabrežini, pesnikovi rojstni vasi, več prireditev. Najprej mu je domače društvo priredilo spominsko proslavo, nato mu je ljubljanski „Gallus“ priredil spominski koncert in končno so mu 19. nov. pred cerkvijo odkrili spomenik. — Na škofovo pobudo se je začel v tržaškem semenišču tečaj slovenskega jezika za duhovnike. Prvi prijaviteljenec je bil škof Bellomi sam. — Slovenska delegacija strank in krovnih organizacij ter beneških društev je s svojimi problemi odšla v Rim in bila najprej sprejeta pri državnem predsedniku Pertiniju in nato še pri predsedniku senata Fanfaniju. — 26. nov. je v Trstu umrl dr. Ivan Vrečar, nekdanji profesor verouka na klasični gimnaziji v Ljubljani in po vojni profesor na tržaških srednjih šolah. Najbolj je bil poznan po molitveniku „Kristus kralju“, ki je njegovo delo. Prav na praznik Kristusa Kralja je odšel v večnost. — V cerkvi Marije Snežne v Trstu so nastopili štirje zbori, med njimi tudi slovenski iz Škednja. Cerkveni koncert je bil v okviru priprav na škofijsko sinodo. — 23. nov. je „Kmečka zveza“ priredila na trgu Goldoni v Trstu zborovanje kmetov s področja Julijske krajine. Navzočih je bilo največ slovenskih kmetov. Oba govornika, italijanski in slovenski, sta zahtevala zaščito slovenskega kmečkega prebivalstva.

— Zbor „Marij Kogoj“ je priredil koncert v kapucinski cerkvi v Trstu. Kot solistka je pela pevka ljubljanske opere Vilma Bukovec.

SLOVENSKA BENEČIJA — Župnik iz Dreke pod Kolovratom mons. Birtič je po 31 letih odšel v Čedad, kjer je bil imenovan za kanonika.

— Zastopniki 16 kulturnih društev so v Vidmu na tiskovni konferenci protestirali proti potvorjeni izpolnitvi formularjev beneških županov, kjer so zapisali, da ljudje nočejo v šolah slovenščine. Tozadevni pritisk na župane je s tajno okrožnico izvedla „Democrazia Christiana“ in s tem onečastila svoje ime. — V Ukvah v Kanalski dolini so odprli 4. novembra novo šolo, za katero sta največ prispevali Južna in Severna Tirolska. Vsa slovesnost je bila v nemščini in italijanščini, le blagoslov je župnik molil tudi slovensko in domači zbor je nenapovedan zapel prvo pesem slovensko.

slovinci po svetu

ARGENTINA — Na Slovenski pristavi v Castelarju so se zbrali Slovenci iz Buenos Airesa in tudi tam proslavili narodni praznik 29. oktober. Proslave so se udeležila tudi zastopstva vseh slovanskih narodov. Slavnostni govornik je bil g. Jože Košiček, ki je sam doživljal dneve pred 60 leti. — V centralni slovenski hiši v Buenos Airesu so rojaki obhajali misijonsko nedeljo.

— V Bariločah sta trenirali slovenska in italijanska smučarska ekipa. Pri tekmah v slalomu je zmagal argentinski domačin pred Gustavom Tönijem in Slovencem Bojanom Križajem, ki je bil tretji. Slalom „Kandahar“ je pa dobil Križaj. V mladinskem državnem prvenstvu so pa zasedli vsa mesta naši slovenski mladci in mladenke. — 18. novembra je pevsko društvo „Galus“ priredilo koncert cerkvene glasbe, s katerim je proslavil 30-letnico obstoja. — Prirodoslovnoznanstveni odsek Slov. kulturne akcije je povabil na predavanje nekdanjega profesorja ljubljanske univerze, ki sedaj predava v ZDA, dr. Antona Peterlina, člana več mednarodnih znanstvenih akademij. G. profesor je predaval o mo-

dernem razvoju fizikalne znanosti. — Zveza Poljakov v Argentini je ob izvolitvi papeža Janeza Pavla II. organizirala zahvalno mašo, ki so se je tudi Slovenci udeležili. Posebno pozornost je vzbujalo 20 naših narodnih noš, o čemer so tudi argentinski časniki poročali. — Prvo novembrsko nedeljo so tudi v Bariločah proslavili slovenski narodni praznik. Zbrali so se ob jezeru Mascardi. — 13 let obstaja Slovenski dom v Berazategui. 12. novembra so to proslavili z zabavnim in kulturnim programom. — Na praznik Kristusa Kralja so priredili v Slovenski hiši v Buenos Airesu akademijo, kot smo jih bili navajeni pred vojno doma.

KANADA — V glavnem mestu v Ottavi so ob obletnici koroškega plebiscita mladi Slovenci protestirali pred tamkajšnjo avstrijsko ambasado. Avstrijski poslanik je zastopnike mladine sprejel in so govorili o teževah, s katerimi se morajo koroški rojaki boriti. Ambasadorec je priznal, da hoče „Heimadienst“, da Slovenci na Koroškem postanejo Nemci. — Slovenski klub v Manitobi je praznoval 25-letnico obstoja. Ob tej priložnosti je bila blagoslovljena nova dvorana. Slovesnosti se je udeležil tudi bivši ministrski predsednik pokrajine. V zabavnem delu so nastopile tri plesne skupine: „Triglav“, „Rožmarin“ in „Zvonček“. — Na misijonski prireditvi župnije Marije Pomagaj so zbrali 1095 dolarjev. Darovi, kuhinja in tombola so prinesli 5201 dolar. — Koroški večer, ki je bil namenjen pomoči slovenskim dijakom na Koroškem, je prinesel v sklad 5433 dolarjev. Posebej je bilo nabranih nadaljnjih 671 dolarjev.

ZDA — Slovenska šola pri „Mariji Vnebovzeti“ v Clevelandu je praznovala 25-letnico obstoja. Začela je s 23 učenci, sedaj jih je okrog 100. Za šolo ima velike zasluge g. Rudi Knez, ki se trudi zanjo že vseh 25 let, in duhovniki Jožef Varga, Jože Godina in sedanji župnik Viktor Tomec. — Izreden uspeh je doživel koncert zbora „Fantje na vasi“. Zbor sestavlja 17 mladih fantov, razen enega so že vsi rojeni v Ameriki. Največja slovenska dvorana v Clevelandu je bila do zadnjega napolnjena. Pri zadnji pesmi „Žabe“ so se jim pridružili tudi pevci „Zvona“ iz Fairfielda (Conn.). — V Chicagu so priredili „slovenski festival“. Sodelovali so

„Fantje na vasi“ iz Clevelanda, domači zbor „Slovenska pesem“, plesna folklorna skupina SARC. — V Clevelandu deluje kar 8 pevskih zborov: Glasbena matica, Mladinski pevski zbor, „Slovan“, „Zarja“, „Planina“, „Jadran“, ženski pevski zbor Slovenske ženske zveze „Dawn“ in najmlajši zbor „Fantje na vasi“. — 20. oktobra je izšla posebna izdaja „Ameriške Domo-vine“, vsa posvečena bivšemu cleve-landskemu županu, nato ohijskemu guvernerju in senatorju Franku Lovšetu. Izdaja je bila dvojezična, saj je naš rojak Lovše znana osebnost v vseh ZDA. — Pod pokroviteljstvom „Zveze slovenskih društev“ so v Clevelandu obnovili godbo na pihala. Trenutno sodeluje 35 godbenikov. — V 89. letu starosti je umrl v Clevelandu g. profesor Jožef Ovsenek, rojen na Brezjah na Gorenjskem. Bil je v predsedstvu Slovenske orlovske zveze, dejaven v slov. katoliškem gibanju in profesor na begunskih gimnazijah. — Clevelandska podružnica Slovenske ženske zveze je obhajala 50-letnico obstoja. Ustanovljena je bila 22. nov. 1922 s 50 članicami. Ob srebrnem jubileju je štela čez 1100 članic. — V letalski nesreči pri San Diegu v Kaliforniji, kjer je izgubilo 146 potnikov življenje, je umrl tudi slovenski znanstvenik dr. Jakob Guštinčič, ki je živel v Los Angelesu kot profesor na kalifornijski državni univerzi. 3 leta je pre-daval tudi na Švedskem.

AVSTRALIJA — V Sydneyju so slovesno praznovali 60-letnico slovenske osvoboditve. Glavni govornik, ki je zastopal tudi avstralskega ministrskega predsednika, je bil senator g. Miša Lajovic. Podal je v izvlečku govor, ki ga je imel o Slovincih v avstralskem senatu nekaj dni prej.

RADIO LONDON:

Vsak dan od 12.00 do 12.15 (na kratkih valovih 16, 19 in 25 m) in od 19.00 do 19.30 (na kratkih valovih 31, 41 in 49 m), ob nedeljah pa od 16.30 do 17.00 (na kratkih valovih 19, 25, in 31 m).

tolmuni življenja

Izhajam iz verne družine, doma so me vzgajali ob zgodbah svetega pisma s slikami. V osnovni šoli smo se učili verouk iz katekizma po členih in paragrafih. Danes gledam nazaj: same opredelitive in naštevjanja. Zato je katekizem stekel skozi mlado glavo kakor bistri studenec skozi lesen žleb: ko je nehala teči, se je žleb posušil. Zgodbe s slikami pa so ostale žive.

V letih dozorevanja sem začel premikati mejnike. Širil sem svoj svet. Tedaj sem obstal tudi ob velikih stebrih vere: Bog, večno življenje. Ali je vse to res? Ali je res tako, kot sem se učil? Nekateri starejši tovariši so te stebre podrli. Oklenili so se Marxa: „Gradimo človeško kraljestvo na zemlji, raj na zemlji. Ono drugo je domišljija. Pa še škodljiva domišljija, ker človeka trga od sedanje stvarnosti in mu krade moči za graditev raja na zemlji.“

Kaj pa človek? Kaj je njegov namen? Ali živimo samo za ta svet? In po smrti ni nič?

Zahtevali so od nas pogumne izpovedi: da je človek samo višje

razvita žival, da v njem ni samostojne prvine duha, da je s smrtjo vsega konec. Živimo samo za ta svet. In ta svet bo takšen, kakršnega si bomo sami izgradili. Nobena molitev nam ne bo prinesla boljšega družbenega reda in višjega ekonomskega standarda.

Gotovo so bile to pogumne in drzne izpovedi. Toda odkod naj vem, da so resnične? Resnične naj bi bile zato, ker nauk vere ni resničen, ker je nauk vere le nadgradnja nekih družbenih odnosov in je le stvaritev človekove domišljije. Če je to zadnje res, potem drugo ne preostane, kot da priznamo: človek živi le na tem svetu in samo za ta svet.

Moj razum je bil kakor lovec na jutranji preži. Pazil je na vsak vzgib, prisluhnil vsakemu šumu v naravi. Ali je novi nauk resničen? Ali je človek le višje razvita žival in po smrti ni nič, ali pa v njem dozoreva duša za višje življenje? Ali imata človek in svet višjega Gospodarja, ki je vse po načrtu ustvaril in svoj načrt tudi izvaja, ali pa je vesolje prazno in pozna le gibanje molekul in atomov?

Če je vesolje prazno, odkod vse to in čemu vse to? Votlo vprašanje brez odgovora. Nekdo si je upal zapisati prazen, toda logičen in po-

rozen odgovor: iz nič v nič. To žene človeka v obup.

Opazil sem naravne zakone in tudi moralni naravni zakon, ki uravnava človekova dejanja, vest. Vsak jo ima. Kako je huda, ve povedati naš Prešeren: „Kragulj, ki kljuje srce od zore do mraka, od mraka do dne“. Odkod si, kragulj neusmiljeni? In čemu si?

Kragulj je vsakemu človeku prirojen, je dar narave in obenem breme narave. A narava? Na svoji lovski preži sem opazil, da iz nič ne pride nič. Narava, ki je nekoč nastala, mora imeti na svojem začetku ustrezno velik vzrok, ki jo je dal in uredil. Tudi kragulj vesti in ves moralni red je njegov dar in njegov pomočnik. Kakšen pa je namen kragulja vesti?

Sprememim Prešernovo prispevilo. Videl sem ovčarske pse, ki so spremljali čredo. Pomagali so pastirju držati čredo skupaj in jo usmerjati, kamor je pastir hotel. Pes laja in grize, da ovce ostanejo skupaj in ubogajo. Tudi vest je tak ovčarski pes. Laja in grize, kadar gremo po napačni poti. Če pa delamo prav, nas hvali in se nam dobrika.

In še nekaj: vest varuje našo srečo na tem svetu. Toda tudi pred smrtjo, ko je končno že vseeno, ne odneha. Nasprotno. Takrat je naj-

janez sonce

nadaljevanje s str. 19

dvignil svojo lastno gospo. Če si je potem doma roko umival, o tem nam letopisec ničesar ne pripoveduje.

Tudi Leopold se je dvignil s seдеža in vzel v beli roki mali obrazek gospe Ane Rozine ter ji — prej kot se je družba od strmenja zavedla — pritisnil poljub na rožnato čelo.

„Poljubil sem njeno čednost,“ je

potem zveneče dejal in z ostrim pogledom premeril družbo okrog sebe. „Naše mnenje je tako, da ni izvor plemenitstva samó rojstvo nego tudi ljubezen. Sinzendorf, pokličiči mi tudi viteza Sonca, da poljubi danes roko svojemu cesarskemu gospodu!“

Prihitel je vitez Janez in na kolnih poljubil roko, iz katere se je danes usipalo nanj toliko milosti. Cesar je še mnogo govoril ž njim in z drobno Ano Rozino.

Končno ju je odpustil z največjo milostjo in spregovoril pri slovesu: „Mnogo sta ljubila ta dva, zategadelj hočem tudi drugim, ki so obilo grešili, mnogo oprostiti.“

Nekateri so hoteli videti, da je

cesar pri teh besedah ostro opazoval deželnega glavarja in njegovega brata Janeza Vajkarda. Prav gotovo pa je tedaj upiral svoj pogled v polkovnika Aricago, ki je nekje tam v kotu skrival svoj zabuhli in napeti obraz.

Po beli Ljubljani se je kakor blisk razširila vest o cesarski milosti, dodeljeni Janezu Soncu in njegovi soprogi. In ko je visoki vladar zapuščal belo mesto in po Ljubljani odjadral proti Vrhniki, da bi dospel v Gorico, ni imelo mesto hvaležnejšega podložnika, ki bi z večjim uverjenjem klical „Živel Leopold!“, kot je bil vitez Janez Sonce.

Konec

bolj huda, kot da prav takrat gre za biti ali ne biti človekove osebe. Kažipoti narave so usmerjeni čez, v večno življenje. Danes vidim to še veliko jasneje in z večjo gotovostjo kot nekdaj.

P. B.

med vrstami

(nadaljevanje s strani 13)

Dogovori s Češkoslovaško in Madžarsko so jasen primer za to. Tu je bila državna nasprotna usluga v tem, da so smele opuščene škofije dobiti spet škofove. Pri tem sta pa komunistični vladi v več primerih Vatikanu vsilili tako imenovane „duhovnike za mir“, ki uživajo pri duhovnikih in vernikih zaradi svoje ozke povezave z državnimi oblastmi le majhno zaupanje. Takšni duhovniki so za mnoge katoličane predvsem na Češkoslovaškem razlog, da ne hodijo v cerkev v domačem kraju, ampak kje drugje. Noben vernik, noben župnik noče o svojih tiskah z njimi odkriti govoriti. Komunistični državi pa že zadostuje, da Rim nastavlja škofove, ki so nasproti oblastem mirni, ki se iz — pogosto razumljivega — strahu ne postavijo za katoličane in tako končno opustijo še tisto malo, kar bi si smeli upati. V tako urejeni Cerkvi se širi zagrenjenost, hromeče občutje zapuščenosti; brezbriznost in oddaljitev od Cerkve sta potem sklep za mnoge.

Pomisleka vredna imenovanja škofov na Češkoslovaškem in Madžarskem izhajajo tudi iz tega, ker je Vatikanu pomen škofov za versko življenje nenadomestljiv. Škof je v deželi z državnim marksizmom za vernike in župnike posebno važen; na koga naj se sicer obračajo? A če odvrta država s pritiskom otroke od verouka, vernike od maše, fante od duhovniškega poklica, če ravna s praktičnimi katoličani kot s sovražniki države, se lahko pripeti, da je dejstvo, da imajo škofa, le boleče varljiv videz. Če velja ta škof potem še za ljubljena oblasti, mora biti kot pastir obso-

jen na neuspešnost, tudi če ima dobro voljo.

Na eni strani je Rim precenjeval vrednost nedotaknjene cerkvene oblasti. Na drugi strani se je pa nagibal k drugačnemu gledanju, kot so ga imeli zbori škofov. Tudi jugoslovanski škofove, ki jim ni bilo treba delati v razmerah vzhodnega bloka, so včasih naleteli na naglušno kurijo. Upanje vseh škofov vzhodne Evrope je, da bo papež iz

Krakova nje in njihov položaj boljše razumel, ker je desetletja spadal k njim.

Papežu bo že Cerkev v zahodnem svetu težko voditi. V vzhodni Evropi bo pa imel opravka z oblastniki, ki s svojo oblastjo ne le njemu nasprotujejo, marveč jo dajejo čutiti tudi vernikom in duhovnikom.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 24. oktobra 1978.

pismo ostržku

Dragi Ostržek!

Imel sem sedem let, ko sem prvič bral Tvoje pustolovščine. Ne morem Ti povedati, kako zelo so mi bile všeč in kako sem jih še pozneje mnogokrat kar „požiral“. V Tebi sem spoznal sebe kot otroka. V Tvojem okolju sem odkril svoje okolje.

Tudi jaz sem šel na vaški trg, da bi videl kočije, ki so prišle v vas. Preden si moral sprejeti kozarec z grenkimi zdravili, si stokal, stiskal ustnice in skril glavo pod blazino kakor jaz.

Tudi jaz sem se na poti v šolo zapletel v „bitke“: pozimi s kepanjem, vse leto pa s suvanjem in rvanjem. Nekaj sem jih dobil, nekaj sem jih dal, pri tem pa pazil, da sem med „dobljenimi“ in „danimi“ obdržal ravnotežje. Doma nisem zaradi tega nikoli tulil in tožil, saj bi mi domači gotovo „dolg“ izplačali.

Sedaj si se povrnil. Nič več mi ne govoriš iz knjige, marveč s televizijskega ekrana. Vsekakor pa si ostal otrok kot v prejšnjih časih.

Jaz sem se postaral in sem, če smem tako reči, na drugi strani barikade. Nič več se ne najdem v Tebi, temveč v Tvojih svetovalcih, ki Ti poskušajo dajati dobre nasvete za Tvoje otroško življenje.

Isto bi rad storil tudi jaz za Tvojo prihodnost. A pazi: ne poskušaj vreči svoje kladivo, kot običajno, za meno! Nisem pripravljen,

da bi skušil konec ubogega govorečega murenčka . . .

Ali si opazil, da med Tvojimi svetovalci nisem omenil vile? Ni mi všeč. Ko so Te morilci zasledovali, si v obupu potrkal na njena vrata. Pogledala je s svojim voščeno-belim obrazom skoz okno. Ni Ti odprla. Pustila je, da so Te obesili.

To še ni bilo dosti: ko si se čudežno rešil tudi iz vrelega lonca zelenega ribiča in prišel ob strašnem dežju ponoči skoraj zmrznjen domov, Ti je vila zaprla vrata. In ko si dolgo obupano trkal na vrata, Ti je poslala polža, ki je iz četrtega nadstropja do vrat potreboval devet ur. Na pol mrtvem in lakote Ti je prinesel kruh iz mavca, petelinčka iz lepenke in štiri porbarvane marelice iz alabastra.

Ne, tako se ne ravna s šolarji, ki so polni napak, posebno ne, če so, kakor pri nas to rečemo, v „težavnih letih“ od 13. do 16. leta, ki jih boš Ti, Ostržek, kmalu dosegel.

To boš sam doživel: ta leta so težavna tako zate, kakor tudi za Tvoje vzgojitelje. Tedaj ne boš več otrok. Ne bo Ti več za otroško družbo in ne za otroške zgodbe in igre. Vendar še ne boš odrasel. Zato boš mislil, da Te odrasli ne razumejo . . .

Tvoj Albino Luciani

Op.: Pismo je iz knjige beneškega patriarha kard. Albina Lucianija, kasnejšega papeža Janeza Pavla I., ODLIČNIKI.

mali oglasi

● JANKOVIČ, 17 rue de Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, posreduje uradne prevode in prošnje. Pišite mu!

● PREVAJALSKA PISARNA v Münchnu uredi uradno prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč: Dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, telefon (089) - 14 13 702.

● PREVAJAM iz slovenščine v nemščino in obratno. Vse prevode sodno overovim. Prevode opravi hitro in poceni: MONIKA ZIBELNIK, Franz-Albert-Str. 12, 8000 München 50, tel. 812 30 59 — zvečer.

● Potujete v RIM? Dobrodošli v hotelu BLEDE, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Za-

gotovljeno Vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik Vin-ko Levstik.

● Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. Obrnite se na naslov: Gebr. HORZEN, Möbeltransporte, Biesenstr. 30, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. Telefon 02103-44 5 62. Informacije dobite pismeno ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● KMEČKO POSESTVO blizu Atomskih toplíc (Podčetrtek) z visokopritlično hišo s centralno kurjavo, 100 m od asfaltirane ceste, v neposredni bližini pošte, trgovine in šole, zelo primerno za kakršnokoli obrtno dejavnost, zaradi bolezni za polovično ceno naprodaj. — Pojasnila daje: Greta Guček, Beguinenstraße 117, D-4140 Rheinhausen, BRD; telefon 0208-64 09 76.

● STANOVANJSKO HIŠO, novo, enonadstropno, z manjšim gospodarskim poslopjem, primerno za vsako obrt, ugodno prodam. Hiša stoji ob glavni cesti med Mariborom in Ptujem. — Obrnite se na naslov: Stanko Sagan, Rošnja 32, YU-62205 Starše pri Mariboru. Pojasnila daje tudi: Janko Kozoderc, Steinbeis 30, D-7170 Schwäbisch Hall, BRD.

Vzemi in beri!

Aleksander Solženicyn:

„ODPRTO PISMO VODITELJEM SOVJETSKE ZVEZE“

Ta priročna knjižica Nobelovega nagrajenca Aleksandra Solženicyna obsega krajši sestavek „Ne živimo po laži!“ in „Odprto pismo“.

V knjižici so nanizana globoka in iskrena pisateljeva spoznanja in pričevanja, da je marksizem v svoji komunistični (boljševiški) uresničitvi v Sovjetski zvezi laž! Pisatelj se sicer ne dotika ostalih dežel, ki so prišle pod komunistično diktaturo, a njegove ugotovitve oziroma spoznanja brez dvoma veljajo bolj ali manj za domala vse te dežele.

Pisanje te knjižice odlikujejo najgloblje človeške in pisateljske kvalitete: naravnost bolesten čut za pravico in resnico, pisateljevo ljubezen do svojega naroda in do zatiranih ter neizprosna zavzetost za najvišje človeške dobrine in človekove pravice, med njima na prvem mestu za svobodo.

Knjižica, izdana v majhni, priročni obliki, ima 72 strani in stane 35.— šillingov.

Karel Mauser:

LJUDJE POD BIČEM

(3 deli, 1024 strani, broširano; vsi trije deli skupaj samo 160.— šil.)

V sočno pisanem romanu o lepi ljubezni med dvema človekoma popiše pisatelj vse grozote italijanske in nemške okupacije in stalinistične revolucije, pa tudi očiščevalno pot teh dveh poštenih ljudi skozi vse ideologije, doker se končno ne odločita za demokracijo in tujino.

Najbrž ni danes drugega, temu enakega knjižnega dela, v katerem bi bile medvojne razmere v Sloveniji tako resnično popisane, kot so v tem. Ponekod v Sloveniji je ta roman romal od hiše do hiše in je pomenil za ljudi pravo duševno odrešenje.

pozor!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslavani. Pri izpolnjevanju vseh formuljev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šillingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šillingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

rezervirano za smeh

Mati gre z malo Maričko nakupovat. Mala se guga na konjičku, medtem ko mati nakupuje.

Ko je mati z nakupom gotova, noče Marička domov, ampak se hoče še naprej gugati.

„Glej,“ pravi mati, „morava domov, da bova za ata skuhalo večerjo.“

„Nočem kuhati, hočem se gugati.“

Materi hoče pomagati prodajalka: „Glej, Marička, ob izhodu je lepa drča: mama te bo peljala tja.“ „Ne maram se dričati, hočem se gugati.“

Sedaj poskusi voditeljica tistega oddelka: „Če greš lepo z mamo, boš dobila kos čokolade.“

„Ne maram čokolade, hočem se gugati.“

Prodajalka se spomni na psihologa v podjetju. Telefonira mu o vsej zadevi. Ta pride in zašepeta Marički nekaj na uho. Otrok takoj vstane, gre k materi, jo prime za roko in hoče proč.

„Kaj ste ji rekli?“ je mati radovedna.

„Nič posebnega,“ pove psiholog. „Rekel sem ji: če takoj ne zgineš, ti bom pripeljal eno okrog ušes.“

Mož ženi: „Micka, danes je nekaj o tebi v časopisu!“

„O meni? Kaj pa?“

„Tule piše, da je na svetu preveč žensk.“

Star mož se pelje na kolesu, katerega zadnji blatnik močno ropota. Pa mu zakliče sosed: „Zadnji blatnik vam ropota!“

„Ne slišim,“ odgovori kolesar, „ker mi zadnji blatnik ropota.“

V gostilni sedita pri isti mizi dva možka: prvi je ribo, drugi svinjsko počenko.

„Natakar,“ zavpije prvi, „pol litra belega, riba hoče plavati.“

„Še meni pol litra belega,“ naroči drugi, „prašič bi rad pil.“

„Ljuba tašča, koliko časa boste ostali pri nas?“

„Dokler vam ne bom v nadlego.“ „Samo toliko?“

Deset let se je mučila neka žena, da bi spremenila navade svojega moža. Sedaj se pritožuje, da njen mož ni več tisti, kot je bil, ko se je z njim omožila.

Oče, mati in šestletni Tonček gredo na gostilniški vrt. Oče naroči dve veliki pivi.

Tonček vpraša: „Kaj ne bo mama nič pila?“

Konec predavanja: „... in če povzamem, bi rekel: dobra podlaga je baza slehernega fundamenta. Hvala, gospodje.“

„Ata, zakaj imajo vse banke zamrežena okna?“

„Zato, da se bančni direktorji počasi nanja navadijo.“

„Proti tej bolezni,“ pravi profesor medicine, „je znanost doslej odkrila le tri zdravila. Najslabše je, da nobeno od treh ne pomaga.“

Tujec Bavarcu: „Jaz pijem le, če sem žejan. Če nisem, potem gotovo ne.“

Bavarec pomolči, načne četrti vrček piva, si obriše peno z brk in pravi: „Aha, tako kot krave.“

Ali prinaša črni maček nesrečo ali ne, odvisi od tega, ali je tisti, ki mu prinaša nesrečo, človek ali miš.

Oglas v časopisu: „Spoštovane fante, ki nameravajo letos krasti moja jabolka in hruške, najvljudneje prosim, da bi pri tej zabavi po možnosti pazili na to, da ne bi stopali na grede, kjer rastejo jagode in grah.“

Oče pelje deklico skozi vas. „Poglej, Suzana, to je pa prašič.“ „Zakaj, ata, kaj je pa naredil?“

„Kako je to, da pri kartah vedno dobiš, pri konjskih dirkah pa vedno zgubiš?“

„Ja, ko bi mogel konje mešati...“

yu - smeh

KONČNO JE PRIŠLA ODLOČBA ZA STANOVANJE: ODLOČENO JE, DA MORAM ŠE POČAKATI.

Človeštvo bi imelo neomejene možnosti, ko bi moglo omejiti moč omejenih.

RAZUMNEMU NE MORES NATAKNITI UZDE, BEDAKU JE NE MORES SNETI.

Domovino je tako cenil, da je ne bi nikoli prodal pod ceno.

PAMET V ROKE, GLAVO TAKO VEDNO MANJ POTREBUJETE.

Lani je bilo v Sloveniji 1049 samoprispevkov. Lepo: vsak dan trije.

Po Pavlihu

Erscheinungsort: Klagenfurt

Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt

P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Rot, 62 Offley Road, London S. W. 9 (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 83 56).

Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein bei Graz. (Tel. 03124 - 23 59).

P. Janko Bohak OFM, Canisianum, 6020 Innsbruck (Tel. 0522 - 22 9 59)

Ivan Tomažič, Albertgasse 48 („Korotan“), 1080 Wien VIII.

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad. Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisden, 3630 Maasmechelen.

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1/361-80-68).

Jože Flis, 7 rue Gutenberg, 75015 Paris. (Tel. 577-69-93).

Stanislav Kavalir, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.

Franjo Pavalec, 8 Avenue Pauliani, 06000 Nice.

ITALIJA

Jure Rode, Collegio Pio Latino, Via Aurelia Antica 408, 00165 Roma.

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Anton Štekl, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus, (Tel. 030-

785 30 91 do 93), in 1 Berlin, Kolonnenstr. 40. (Tel. 030-784 84 34).

Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Bausenhorststr. 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).

Pavel Uršič, 42 Oberhausen 11, Oskarstraße 29. (Tel. 0208 - 64 09 76

ali 64 11 72).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Mirko Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611-63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 2 85 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 9 79 13).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisden, 3630 Maasmechelen, Belgie.

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Postfach 191, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.

(Tel. 01/50 31 32).

P. Angel Kralj, Kapuzinerkloster, 4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).